O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI

Куч—адолатда

Адолат

Ўзбекистон «Адолат» СДПнинг ижтимоий-сиёсий, ҳуқуқий газетаси

1995 йил 22 февралдан чиқа бошлаган · 2000 йил, 28 январь, № 4 (239) · Жума кунлари чиқади · Сотувда эркин нархда

Биз ўз муқаддас динимиз ва эътиқодимиздан ҳеч қачон воз кечмаймиз. Айни пайтда муқаддас динимиз шаънига доғ туширмоқчи бўлган, ундан ғаразли сиёсий мақсадларда фойдаланишни истайдиган кимсалар ва кучлар билан ҳеч қачон муроса қилолмаймиз.

Ислом КАРИМОВ.

ХАЛҚ СЕВГАН ПРЕЗИДЕНТ

Ватан деб аталмиш бу кўҳна заминда, уйғониш даврининг уч босқичини бошидан кечирган уйғоқ халқимиз, аждодларимиз асрлар давомида орзу қилиб келган буюк неъмат — Мустақилликка муяссар бўлдилар. Мустақилликка эришиш ўзбек халқи учун XX асрнинг охиридаги катта тарихий воқеа эди. Бу мустақиллик Ўзбекистонга тарихнинг қонуниятими, табиатнинг эҳсоними ёки Оллоҳнинг марҳаматими Ислом Каримовни иккинчи марта Президент қилиб сайлади. Ислом Каримов Президентлик салтанатига, сиёсат майдонига тарихий шахс сифатида кириб келган экан, унинг олдида жуда катта вазифалар: мамлакатни ислоҳ қилиш, эски жамият ўрнида янги ҳуқуқий, демократик жамият қуриш, иқтисодий тараққиёт йўлини белгилаш, янги давлат тизими, пойдеворини қуриш каби буюк масъулият турар эди. Ислом Каримов ҳар бир муаммога вазминлик, босиқлик ва доноларча ёндошиб ҳал қилади. Унинг тадбиркорлик ва сезгирлик билан доноларча иш юритиши, халқни ўз орқасидан эргаштириб, янги тузумга олиб боришида ташаббускорлик, ўзига қатъий ишонч сезилиб туради.

Президент Ислом Каримов ишлаб берган мамлакат тараққиётининг беш тамойили, бутун жаҳон жамоатчилиги томонидан тан олиниб, чет эл матбуоти саҳифаларида «Ўзбек модели» деган термин тез-тез учрайдиган бўлиб қолди. У ҳар бир ёзган асарида эртанги кунга катта оптимистик ишонч билан қарайди. Олим сифатида ҳам кенг мушоҳадага эгалиги маърузаларида сезилиб туради.

Унинг дастлабки ёзган асарларидан бири «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат» асаридир. У Ўзбекистон келажаги буюк давлат эканлигини баралла айтади. Ҳа, ҳақиқатан ҳам унинг илмий гипотезаси жуда тўғри. Қадимги бир ривоятда айтилишича, дунё бўйлаб фаришталар осмондан ерга тупроқ сепиб юрган экан. Ўзбекистон заминига келганда тупроқ тамом бўлиб қолибди. Фаришталар Оллоҳга мурожаат қилибдилар, яратган эгам бу ўлкага жаннат тупроғидан олиб чиқиб, сепинглар деб амр қилибди. Шундан кейин Ўзбекистонга жаннат тупроғи сепилган экан. [illegible]

[illegible]

... демократия, ўзига хослиги ва ўзининг хусусиятлари билан бошқа жамиятлардаги демократиялардан фарқ қилади. Чунки у социализм-тотолитар тузумдан ажралиб чиқиб, бозор иқтисодиётига асосланган демократик жамиятдир.

Мен Ислом Каримовнинг ўттиздан ортиқ ёзган асарларини ўқиб чиқдим. «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» номли асари мени қайта-қайта ҳайратга солади. [illegible]

[illegible]

Муҳаммаджон ЎРМОНОВ,
Темурийлар тарихий Давлат музейи катта илмий ходими, тарихчи олим.

Ислом Каримов Ўзбекистон Республикасининг биринчи раҳбари сифатида 1989 йил июндан иш бошлади. Муҳтарам зот «шунчаки, бир челак қулупнайдан чиққан жанжал» — Фарғона — Қувасой — Тошлоқ — Қўқон — Паркент — Бўка воқеаларини жуда зукколик ва миллатлараро музокара — келишув йўли билан ҳал этди. Ўзбек миллати мустақиллигига ўша куни тамал тоши қўйилган эди, десам муболаға бўлмас. Миллат кўзгуси — ўзбек тилига Давлат мақомини берди. Ҳеч қачон 1989 йил 21 октябрь Ўзбек миллатининг ёдидан кўтарилмайди.

Миллатни миллат қиладиган ўқтомир — Тилга давлат мақоми берилгач, орадан роппа-роса беш ою уч кун ўтгандан сўнг Республика Президенти (1990 йил, 24 март) лавозимини жорий қилди ва ўзи Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши сессиясида Президент бўлиб сайланди.

Орадан кўп ўтмай, шу йил 20 июнда Мустақиллик Декларациясини қабул қилишнинг ташаббускори бўлган ҳам Ислом Каримов эди. Бир йилда учта йирик ижтимоий-сиёсий ҳодиса содир бўлдики, бу — ҳурлик, эркинлик ва миллат мустақиллиги шабадаларидан далолат, у ёруғ ва ойдин куннинг унчалик узоқ эмаслигидан огоҳлик эди.

Баъзи сиёсатдонлар, Мустақилликкача бўлган Ўзбекистоннинг икки-уч йиллиги тарихини яхши билмайдиганлар, гўё 1991 йил 31 августда Ислом Каримов, дабдурустдан Биринчи сентябрни Мустақиллик куни деб эълон қилган, дейишади. Аслидачи? Ҳар бир бошланиши лозим бўлган ишнинг сабаб ва оқибати ҳамда моҳияти, тарих тили билан айтганда, этногенези бўлади. Мен шу ўринда, кўпчилик томонидан қўллаб-қувватланган, ҳозир тарих мулкига айланган «Ислом Каримов жасорати» деган — 1991 йил 31 августдаги Мустақиллик куни эълони Ўзбекистон Республикасининг навбатдан ташқари Олий Кенгаши сессиясида ўз-ўзидан айтилмаганини эътироф қилмоқчи эдим. Биринчи раҳбарнинг икки йилу икки ойдаги жасорати ва таъбир жоиз бўлса қаҳрамонлиги — Фитрату Чўлпонлар, Беҳбудийу Мунаввар қорилар, Абдулла Қодирийу Усмон Носирлар орзу қилган Ҳуррият — Мустақилликни ўзбек халқига қайтариши, уни жаҳон ҳамжамиятига олиб чиқиши бўлди. Бундан-да ортиқ жасорат ва қаҳрамонлик, мардлик ва тантилик борми жаҳонда?!

Мамлакат обрўси бўлган Президент Ислом Каримовнинг ўйлаган режалари 1989–1991 йилларда шаклланиб, ҳатто такомиллашиб етилганини тарихнинг ўзи кўрсатди. Кўз олдингизга 1991 йил 29 декабрни келтиринг, Муқобиллик асосида биринчи бор Президентлик сайловида Ислом Каримов ғалабаси?! 1994 йилда мамлакат бўйича умумхалқ референдумининг ўтказилиб, халқнинг Йўлбошчимизни юз фоиз қўллаб-қувватлаши ва унга 2000 йилгача Президентлик кафолатининг берилиши Ўзбекистонда катта воқелик бўлди. Давлат раҳбари нуфузи, обрўси, имиджи ошгани сайин — унинг жаҳон мамлакатлари олдидаги обрў-эътибори ҳам ортади.

Шу йиллари «Ўзбек модели — Ислом Каримов йўли» мамлакатимиз равнақида ўзига хос ва мос тамойилларни белгилаб берди. Ўзбекистон ҳақиқатдан ҳам Юртбошимиз таъбири билан айтганда: «Ўтказилаётган янгиланиш ва ислоҳотлар йўлини, амалга оширилаётган барча ўзгаришларни халқимиз қўллаб-қувватлаётганини кўрсатмоқда. Чунки ўтган давр мобайнида одамларнинг ўзи, уларнинг тафаккури, ҳаётга бўлган муносабати мутлақо ўзгарди».

Ислом Каримовнинг мустақилликнинг дастлабки йилларида ишлаб чиққан беш тамойили ўз самарасини бермоқда. Қонун устуворлиги, сиёсатдан иқтисоднинг афзаллиги, кучли ижтимоий адолатли давлатни барпо қилиш, бозор иқтисодига босқичма босқич ўтиш асосида мамлакатни чуқур иқтисодий ислоҳотларга буриб юбориш, унинг келажаги буюк эканлигини кўра билиш каби иқтисодий-сиёсий жараёнлар амалга оширилдики — булар бевосита ва билвосита Ислом Каримов ва унинг қарийб ўн йиллик Республика миқёсидаги раҳбарлик фаолияти билан боғлиқ?!

Ҳозирги пайтда Ўзбекистонда бозор иқтисодиёти ва демократиянинг пойдеворини яратиш мақсадида мулкчилик шаклларини ўзгартириш авж олдирилган. Худудимизда амалга оширилаётган ушбу ислоҳотлар Ҳамдўстлик мамлакатларидаги ислоҳотлардан амалийлиги ва ижобий самараси билан тубдан фарқ қилади. Хусусийлаштиришни сиёсий жабҳадаги ислоҳотлар билан бирга поёнига етказсак ҳақиқатдан ҳам ижро ва вакиллик ҳокимиятлари ўртасида тенглик юзага келади. Бундай кўп қиррали ўзгаришлар, ислоҳотлар, изчилликда ҳамда ўзаро боғланишда умуммақсад сари ягона марказдан амалга оширилмоқда. Ушбу марказда Президент Ислом Каримовнинг мавқеи алоҳида аҳамиятга молик. У кишининг бевосита раҳбарлигида ҳокимият шахобчалари ўртасида ваколатлар тақсимоти адолатли равишда амалга оширилмоқда. Кўрилаётган чора-тадбирлар ўтиш даври муддатини қисқартиришга, ўзини ўзи такомиллаштира оладиган демократик тизимни шакллантиришга, шахс ва давлат манфаатларини уйғунлашувига олиб келиши муқаррар. Ҳозиргача мамлакатимизда амалга оширилган ва яқин келажакда рўёбга чиқарилиши лозим бўлган ислоҳотлар чизмаси Ислом Каримовнинг катта ислоҳотчи-меъмор эканлигини намоён қилмоқда.

Бошимда бир ғоя-фикр чарх урди: Президентликка сайлов тўлиқ демократик асосда ўтди. Чунки, бу борада демократик сайлов тизими ва уни амалга ошириш бўғинлари аниқ ҳамда фаол ишладилар. Президентимиз иккинчи муддатга сайланди. Менинг фикримча бу ўринда сурункасига икки марта сайланган Президент Конституциямизда истисно сифатида имиджи юқори бўлганлиги учун учинчи ва тўртинчи марта сайланиш ҳуқуқига эга бўлиши шартлиги қайд қилинса айни муддао бўлар эди. Албатта Президентлик сайловлари муқобиллик асосида ўтиши унинг демократик ва адолатли тарзда бўлишини таъминлайди.

Шу ўринда Президент лавозимига сайланадиган номзодлар (улар иккита ёки ундан ортиқ бўлиши — жаҳон мезонида табиий жараён) тўғрисида жамоатчилик фикри жуда кўп ибратли тажрибаларни ўртага ташлаганини эсладим. Жумладан, сайлов сайланиш компанияси даврида Президент (президентликка номзодлар)нинг сиёсий портретини яратиш ниҳоятда зарур. Бу эса юқори рейтинг ва имидж (нуфуз, қиёфа)га эришиш омили бўлиб, вақт тақозосига кўра имиджмейкерд институтини барпо қилиш, ёки имидж бўйича ёрдамчи ваколатларни таъсис этиш — муҳим сиёсий восита бўлиши мумкин. Бундан келиб чиқиб, Президент нуфузи — мамлакат нуфузи деган бообрў мажмуани нафақат сайлов пайтида, балки жамият равнақи йўлида мунтазам тадбиқ қилиш лозим, деб ўйлайман.

Ҳозирги шароитда жамият тараққиёти учун Президент нуфузининг ижобий жиҳатдан шаклланиши мамлакатнинг сиёсий ва ижтимоий-руҳий ривожига жуда катта таъсир кўрсатади. Юксак Президентлик нуфузи — муносиб етакчилик қобилиятига эга, ҳар қандай оғир шароитда ўта масъулиятли вазифаларни зудлик билан ҳал қила олишга қодир кучли шахсни халқ ва жамият сари иккиланмай қўллаб-қувватлаши табиий, албатта. Имидж — сиёсий йўлбошчининг асосий хусусиятларини ифода қилувчи мураккаб ва жонли портретини барпо қилишдир. Хусусий имиджга таяниш — бугунги кунда ҳар қандай касб-ҳунар соҳиби учун, айниқса, сиёсатдон учун сув билан ҳаводек зарурдир.

Ислом Каримов имиджи — ўзбек имиджи-моделида жуда кўп синовдан ўтди. Бу айни пайтда жаҳон тан олган жамоатчилик фикри хулосалари бўлиб, комил ишонч билан Президентимиз фаолияти янада серқамров, янада серқўлам ва халқчил миқёсда давом этаверади, дейишга тўлиқ ҳақлимиз.

Карим НОРМАТОВ,
тарих фанлари доктори, профессор.

ОГОҲЛИК ДАВР ТАЛАБИ

«Ўзбекистондек давлатнинг буюк келажагини кўра олмаётган қора кучлар борлигидан кўз юмиб бўлмайди. Янгиободдаги мудҳиш воқеаларни бир эсланг: бегуноҳ одамлар қурбон бўлди. Оилалар жабрланди. Ўнлаб гўдаклар етим қолди. Давлат моддий зарар кўрди. Ўз халқига, киндик қони тўкилган она юртига, ота-онасию, қариндош уруғларига қурол кўтариб келаётган унсурлар қаердан пайдо бўлди? Озод ва мустақил юртга раҳна солиш ниятида юрган қабиҳ ва разил кимсаларнинг раҳнамолари ким?

Фарзандларимизни ўзимизга душман қилиб қўяётганларнинг кимлигини, нима нияти борлигини жуда яхши биламиз. Улар ватан хоинлари, миллат душманларидир».

Куни кеча пойтахтдаги Алишер Навоий номли Маданият саройида Тошкент шаҳридаги маҳалла оқсоқоллари, ички ишлар ходимлари, мачитларнинг имом-хатиблари, жамоатчилик вакиллари ва оммавий ахборот воситалари вакиллари ҳузурида «Огоҳлик давр талаби» мавзусида бўлиб ўтган учрашувда юқоридаги сўзларни Республика Ички ишлар вазири Зокиржон Алматов куйиниб гапирди.

У Республика ҳуқуқ-тартибот идоралари вакиллари экстремистик руҳдаги партия ва оқимлар вакилларига қарши кескин чора-тадбирлар кўрилаётганига қарамай, ислом дини ниқоби остида пинҳона разиллик қилаётган, варақалар тарқатаётган ғаламисларнинг ноқонуний ҳаракатларига узил-кесил чек қўйилмаганини алоҳида уқтирди. Ачинарлиси, тавба-тазарру қилиб йўлидан қайтганларнинг айримлари яна экстремистик кайфиятга берилаётир. Ислом давлати тузиш, халифаликни ўрнатиш гоясидан халос бўлмаётганини таъкидлади. Вазир пойтахтдаги маҳаллаларда шундай оқимлар аъзоларининг фаолиятига туман ҳокимлари, ички ишлар бўлими раҳбарлари, мачитларнинг имом-хатиблари, маҳалла оқсоқоллари ва профилактика нозирлари қўрқмасдан кескин қарши чоралар кўрмаётганини қаттиқ танқид қилди.

Республика «Маҳалла» жамғармаси раиси Шуҳрат Жалилов ўз сўзида Ватан хоинларига, мустақиллигимизни кўра олмаётган ғаламисларга қарши кураша олмаётган маҳалла оқсоқолларига муносиб баҳо бериш фурсати келганини, берилган ишонч вақти-фурсати тугаганини алоҳида таъкидлади. Одамларни хушёрликка чақирди.

Тошкент шаҳар бош имом-хатиби Анвар Турсуновнинг сўзлари йиғилганларни тўлқинлантириб юборди. У аҳли фозилларга мурожаат қилиб, дин ниқоби остида ёшларнинг онгини заҳарлаётганларга қарши имомлар ҳар қандай маросимларда, ақиқалар ва худойиларда ҳам муносиб баҳо бериш лозимлигини кескин талаб қилди. Баъзи бир имом-домлалар билан маҳалла оқсоқолларининг экстремистик руҳдаги кишиларга зарба беришда ўзаро ҳамкорлигидан путур кетганини айтди. Заҳарни «меҳр»га ўраб бермоқчи бўлганлардан огоҳ бўлишга чақирди.

Сўзга чиққанлар Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Абдулазиз Мансуров, шаҳар оқсоқоллар кенгаши раиси муовини Марат Ғуломов, «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетаси бош муҳаррири Аҳмаджон Мелибоев, Республика Вазирлар Маҳкамаси қошидаги диний ишлар бўйича қўмита раиси Фозилқори Собиров, Мирзо Улуғбек тумани «Турон» маҳалла посбони Собир Мўминов, Ўзбекистон мусулмонлари диний идораси раиси Абдурашид қори Баҳромовлар шайтоний йўлга кирган, онгги заҳарланганларга орамизда ўрин йўқ дедилар. Жаҳолатга қарши маърифат билан курашга чақирдилар.

Йиғилишни Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлаганов олиб борди.

Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ,
«Адолат»нинг махсус мухбири.

Муносабат

МАНҚУРТЛАР

ёки ислом ниқобидаги фирқаларнинг фаолияти хусусида

Якунланган йил Ўзбекистонимиз учун ҳам иқтисодий, ҳам сиёсий, ҳам маънавий-маърифий жиҳатдан юксалиш йили сифатида тарихда қолди. Айниқса, ҳуқуқий, демократик давлат барпо этиш йўлида ташланган қадамлар шахдам бўлди. Бу Президент сайлови, Олий Мажлис, вилоят, шаҳар ва туман Кенгашларига бўлиб ўтган сайловларда яққол кўзга ташланди. Сайловлар юксак уюшқоқлик ва фаоллик руҳида, демократик тарзда ўтганлиги муҳим аҳамият касб этди.

Сайловларнинг кўппартиявийлик асосида ўтганлиги республикамизда демократиянинг кенг қанот қоқаётганидан далолатдир. Чиндан ҳам юртимизда демократик қонун-қоидалар асосида ташкил топиб, расман рўйхатдан ўтган партияларга тенг ҳуқуқ ва кенг имкониятлар яратилган.

Буни қарангки, Президент сайлови компанияси ҳам муборак Рамазон кунларига, сайловнинг ўзи эса қутлуғ Ийд онларига тўғри келди. Шундай экан, бу муътабар кунларда ҳар қандай имонли киши ҳар қандай партиянинг аъзоси одамларни дўстлик ва биродарликка, меҳр оқибатга даъват этиши лозим. Бинобарин, мавжуд партиялар сайловларни ҳамжиҳатлик, жипслик ва фаоллик билан ўтказиши, якдиллик билан энг муносиб номзодга овоз берилишини таъминлаш чораларини кўриш учун бор имкониятларини ишга солиши лозим эди. Шу тарихий кунларда юртимизда рўйхатдан ўтган барча партиялар худди шундай ҳаракатда эканликларини намойиш этдилар.

Ҳа, юртимизда истиқлол туфайли демократия тантана қилмоқда. Инсон ҳуқуқлари ҳар томонлама ҳимоя қилинмоқда. Эндиликда мамлакатимиз дунё ҳамжамиятларига тенг ҳуқуқли субъект сифатида қўшилмоқда. Дарвозаларимиз ҳамма мамлакатларга, жумладан, мусулмон мамлакатларига ҳам очиқ. Борди-келди қилишимиз, тажриба алмашишимиз, ўрганишимиз ва ўргатишимиз мумкин. Илғор хорижий мамлакатлардан замонавий фан-техника ютуқлари маҳсуллари бўлмиш мукаммал технология, илм-фан кириб келмоқда. Ўз навбатида чет элликлар ҳам бизнинг бой илмий-маданий меросимиздан баҳраманд бўлишмоқда. Буларнинг бари XXI аср бўсағасидаги тарихий заруратдир.

Бироқ минг афсуски, хориждан ижобий ўзгаришлар қаторида турли қусурлару иллатлар ҳам кириб келмоқдаки, бу миллий мафкурамиз учун мутлақо ёт. Исломий мамлакатлардан беҳисоб хосиятли ишлар қаторида дин ниқобидаги динсиз партияларнинг, турли оқимлару уюшмаларнинг юртимизга, халқимиз орасига суқилиб киришга ва ҳуфёна тарзда бузғунчилик билан шуғулланишга уринишларини ҳеч бир нарса билан оқлаб бўлмайди. Бу ҳар қачонгидан ҳам аҳиллик, бирлик, ҳамжиҳатлик ва тинчлик талаб этилаётган ҳозирги шароитда ғоят ачинарли ва ташвишли.

Шунинг учун ҳам Йўлбошчимиз «Халқларимизнинг табиатига мутлақо ёт бўлган сиёсий, диний экстремизм, ақидапарастлик ва бошқа ёвуз оқимларнинг минтақамизга кириб келиши ва тарқалиши тинчлик ва осойишталикка, фарзандларимизнинг келажагига катта хавф туғдиришини одамлар онгига чуқур сингдириб бориш керак», деб қайта-қайта уқдирмоқдалар.

Дарҳақиқат XXI аср бўсағасига келиб ислом ниқобидаги ноисломий фирқаю ҳаракатлардан ваҳоббийлик, Акрамийлик, Ҳамас, «Ихвонул-муслимин», «Исломий уйғониш» деб ном олганлари фаоллашишга уринмоқдалар. Улар орасида айниқса «Ҳизбут-таҳрир» фирқаси алоҳида кўзга ташланиб туради. Бу фирқанинг бош шиори дунёда ягона ҳалифалик давлатини тиклашдир. Бунга эришиш учун улар кишиларни жиҳодга даъват қиладилар.

Тўғри, ислом энди юзага кела бошлаган ва Пайағамбаримиз (с.а.в.)га қарши Қурайш қабиласи зодагонлари тинимсиз курашаётган (исломни Араб ярим оролига ёйиш учун), кескин кураш бораётган VII асрнинг биринчи ярмида жиҳод ҳақида оятлар нозил бўлган ва бу ҳукмларни Пайғамбаримиз (с.а.в.) ўз ҳадисларида ойдинлаштириб, мусулмонларни Қурайиш кофирлари ва мушрикларига қарши курашга жиҳод байроғи остида даъват этгандилар. Ўшанда исломлаштириш тез суръатлар билан амалга оширила бошланди. Негаки, қимор, ичкиликбозлик, хотинбозлик, судхўрлик, қароқчилик, янги туғилган қиз гўдакларни тириклайин кўмиш, ўн йиллаб давом этган қабилалараро урушлар, ноҳақ қон тўкишлар авжига чиққан мамлакатда бадавий арабларни (улар яҳудий, носоро, мажусий динларида бўлишган) исломга даъват этиб, уларни жаҳолатдан олиб чиқиш учун жиҳод лозим бўлган эди.

Арабларнинг исломлаштириш учун олиб борган кейинги юришлари ҳам жиҳод шиори остида амалга оширилган. Уруш йўли билан исломга бўйсундирилган мамлакатларни «дор ул-ҳарб» деб аталса, урушсиз сулҳ йўли билан исломлаштирилган диёрларни «дор ус-сулҳ» деб атаганлар.

Бироқ кейинчалик жиҳод ниқоби остида босқинчилик, талончилик ва қотилликлар юз бера бошлади. Муҳаммад (с.а.в.)нинг энг яқин дўстлари, сафдошлари бўлмиш чоҳориёрлардан ҳазрат Умар, Усмон ва Алилар, Уммавий ва Аббосий халифаларидан кўпчилиги жиҳод байроғи остида қатл этилдилар. Шундай қилиб, жиҳод мансаб ва тахт учун кураш қуролига айланиб кетди. Халифалик парчаланиш туфайли ташкил топган мустақил давлатлар орасида ўзаро низолар, тахт учун курашлар, босқинчилик урушлари жиҳод деб атала бошланди. Тажовузкор давлат ўз халқини «исломни тозалаш» учун жиҳодга даъват этса, босиб олинаётган кучсиз давлат ўз халқини босқинчиларга қарши жиҳодга отлантирди. Жиҳод ниқоби остида минглаб мусулмонларнинг қони тўкилди.

(Давоми 3-бетда).

Шундай одамлар бор бўлсин!

ЭЛ АРДОҚЛАГАН ДОМЛА

Ҳаётда шундай инсонлар бўладики, улар ўзларидаги бор билимларини, маҳоратларини, чексиз меҳр нурларини атрофдагиларга улашаверадилар ва бундан ҳузур-ҳаловат топадилар. Чунки уларнинг маънавий дунёси ана шундай теран ва залворлидир. Том маънодаги бундай устозлар юксак эҳтиромга лойиқдирлар. Зеро, офтоб бутун борлиқни ўз нури билан ёритса, улар кўнгил дунёсини нурафшон этадилар.

Биз ҳикоя қилмоқчи бўлганимиз, қўшработлик домла Облақул ака Қувондиқов ҳам салкам 40 йилдан зиёд умрини илм-фанга, ёшларни комил инсон қилиб тайёрлашга бахш этган камтарин, камсуқум фидойи устозлардан биридир.

Облақул Қувондиқов 1939 йилда ҳозирги Қўшработ туманида таваллуд топди. Қишлоқ боласи эмасми, болалигидан ҳалол меҳнат қилишга, тиниб-тинчимасликка, аниқ мақсад сари интилишга ўрганди. 1957 йил ўрта мактабни тугатгач, унинг орзулари Самарқанд Давлат университети физика факультетига етаклади. 1962 йилда уни имтиёзли диплом билан тугатди. Ўшандан буён шу университетда ишлаб келмоқда. Дастлаб катта лаборант бўлди. Сўнг стажёр-тадқиқотчи, аспирант, ассистент, катта ўқитувчи, доцент, декан ўринбосари, декан бўлиб ишлади. Физика-математика фанлари доктори, профессор Облақул Қувондиқов ҳозир кафедра мудири.

Облақул ака 1973 йилда Москва Давлат университети аспирантурасини [illegible] Москва Давлат Университетида «Ўткинчи ва сийрак ер элементи металлари ва қотишмаларининг электр магнит, гальваномагнит хоссаларини ўрганиш» мавзусидаги номзодлик диссертациясини муваффақиятли ҳимоя қилди. 1984 йилда «Умумий физика» кафедраси хузурида магнетизм бўйича мутахассислик очди, 1985 йилда эса магнит ходисалари физикаси кафедрасини ташкил этди ва ҳозирги кунгача унга мудирлик қилиб келмоқда. Бу кафедра физика факультетининг мутахассис чиқарувчи етакчи кафедраларидан биридир. Кафедра ташкил этилгандан ҳозирги кунгача 450 дан зиёд магнитолог тайёрланди.

О. Қувондиқов «Ўткинчи ва сийрак ер элемент металлари ва қотишмаларининг электр, магнит ва гальваномагнит хоссаларини (қаттиқ, суюқ ва аморф ҳолатларда) ўрганишга бағишланган илмий ишини давом эттириб, 1992 йилда иккита мутахассислик бўйича «Қаттиқ жисмлар физикаси ва магнетизм бўйича докторлик диссертациясини Москва Давлат Университетида [illegible]

Физика-математика фанлар доктори, профессор О. Қувондиқов умумий физика кафедраси талабаларига «Электр ва магнетизм», [illegible] «Аморф, кристалл ва суюқ жисмларнинг магнетизми», «Магнит ҳодисалари ва магнит материаллари [illegible] муаммолари» бўйича махсус курсларда маърузалар ўқийди. Талабаларнинг курс ва диплом ишларига раҳбарлик қилади.

О. Қувондиқовнинг асосий илмий йўналиши, ўткинчи ва сийрак ер элемент металлари ва қотишмаларининг электр магнит, гальванамагнит хоссаларини ўрганишга бағишланган. Бу йўналиш бўйича у киши томонидан юздан зиёд илмий мақолалар чоп этилган, бир неча ўнлаб халқаро конференцияларида маърузалар қилинган. Унинг бевосита раҳбарлигида СамДУ да 4 та илмий тажриба ўтказувчи қурилма яратилди.

Ўтган йиллар давомида домла қанча ёшларни ўқитмади дейсиз. Талабаларни яхшиликка, эзгуликка, ростгўйликка, билимга ташналикка, ҳалолликка етаклайди. Фидойи домла ўзига муносиб толеи баланд шогирдлари билан [illegible] ди. Дарвоқе, ўзи ҳам атрофдагиларга хатти-ҳаракатию, юриш туриши билан ҳамиша ўрнак бўлиб келган. Ҳалол меҳнати билан ризқ топишни ўзининг энг олий бурчи деб билади, фарзандларига ҳам шуни сингдира олган.

Облоқул ака катта бир оиланинг бошлиғи, олти фарзанднинг жонкуяр ва ғамхўр отаси ҳамдир. О. Қувондиқов томонидан 10 тадан зиёд фан номзодлари тайёрланди ва бир неча номзодлик диссертацияларига хомийлик қилинди. Ҳозирги кунда шогирдларидан 2 таси физика-математика фанлари доктори, 3 таси докторлик диссертациясини ҳимоя қилиш арафасида турибди.

Тўла асос билан айтиш мумкинки, О. Қувондиқов томонидан Самарқандда магнетизм мактаби вужудга келтирилди.

Тиниб-тинчимас фидойи домла 60 ёшда. Аммо ҳозирги кунда ҳам домла зўр шижоат билан фаолият кўрсатиб келмоқда. Салкам қирқ йиллик бой тажрибаларига ҳам қониқмай, ҳамон изланишда. У давр талаби асосида дарс ўтишга, дарснинг таъсир кучини оширишга, бир сўз билан айтганда, замон билан ҳамнафас бўлишга, интилмоқда. Сафимизда шундай фидойи, эл ардоқлаган инсонлар кўпаяверсин. Биз шогирдлари устоз О. Қувондиқовни қутлуғ 60 ёшга тўлиши билан муборакбод этиб, домланинг илмий ишларида, педагогик фаолиятида улкан муваффақиятлар, доимо соғлиқ-саломатлик, узоқ умр тилаймиз.

Тўйчибой ТОШБОЕВ,
физика-математика фанлари номзоди.

Шаҳзодахон Мавлонованинг номи ҳозирги кунда фақат Улуғнор туманидагина эмас, балки Андижон вилоятида ҳам маълуму машҳур. Чунки у етакчилик қилаётган фермер хўжалиги йил сайин тараққий этиб бормоқда. Қорамоллар бош сони ортиб гўшт ва сут тайёрлаш кўпайиб боряпти.

Шаҳзодахон бу йил 50 бош қорамолни парваришлаяпти. Унинг нияти эл дастурхонига 10 тонна гўшт, 100 тонна сут етказиб бериш.

СУРАТДА: фермер хўжалигининг илғор чорвадори Холисхон Ўринова.

Тоҳиржон ХАМРОҚУЛОВ олган сурат.

ҚЎШИҚҚА АЙЛАНГАН УМР

Куйган куйчи бўлади, деганлари баайни ҳақиқат экан. Гоҳо «Фарғона тонг отгунча» қўшиғини тинглаганлар, уни сеҳрли овози-ла ижро этган мумтоз санъаткор Алижон Ҳасановнинг маънавий дунёсини, қалб туғёнларини бир дафъа ҳис этсалар ажабмас. Хазиний ушбу ғазалини қандай дид ила битган бўлса, ҳофиз ҳам уни шундай юрак қатларидан чиқариб ижро этаётгандек туюлади. Бу қўшиқ санъаткорнинг қалб дафтаридан бир лавҳа бўлса не ажаб.

Ҳофизнинг бетакрор жозибали, ширали ва мафтункор овози ҳар қандай қўшиқ мухлисини сеҳрлаб қўяди. Қўшиқ мазмунига эътибор берсангиз, қачонлардир мазлум халқнинг машаққатли ҳаёт йўллари ифода этилгандек таассурот қолдиради кишида. Шоир бу ғазалини гўё шу ҳофиз учун яратгандек. Эҳтимол, Алижон гўдаклигидаёқ турфа куйларга тушмаганида бу қадар куйчи бўлиб етиша олмасмиди?..

Зотан, у ижро этган «Ўзбекистон», «Кам бўлмагин» (Туроб Тўла шеърлари), «Кечам тонг отди» (Ҳамза шеъри), «Келсангиз» (Ҳамид Ғулом шеъри), «Кўп экан», «Излаб оразингни» (Ҳайдар Яҳёев шеърлари) каби ўнлаб қўшиқлар замирида ҳам қандайдир қалб туғёнларини илғаб олиш мумкин.

Санъат саҳнасига чиққунига қадар Алижон ака ҳаётнинг турфа сўқмоқларига уч келган. Турмушнинг аччиқ-чучугини барвақт торта бошлаган. Иккинчи жаҳон уруши бошланганида отаси Шокиржон Ҳасанов фашист газандаларига қарши курашга отланаркан, олти яшар ўғлининг бошини сўнгги бор силаётганини кўнгли сезгандек шундай деган эди: «Одамларга сидқидилдан хизмат қилиш умрингнинг мазмуни бўлсин, ўғлим!» Алижон учун бу гап — ота васияти бўлиб қолди. Отасининг жангда қаҳрамонларча ҳалок бўлгани ҳақидаги машъум қора хат уни барвақт улғайтириб қўйди...

Алижон мактабда қунт билан ўқиди. етти йиллик мактабни тамомлаб, 1951 йилда Қўқон шаҳридаги «Автомобил йўл қурилиши» техникумига ўқишга кирди. Бу ўқув даргоҳида турли тўгараклар ҳам мавжуд бўлиб, Алижоннинг санъат йўлини танлаши учун яхшигина имкон бор экан. У драма тўгарагига фаол қатнаша бошлади. Тўгаракка қатнашиб юрган ёш истеъдод соҳиби кўп ўтмай унга раҳбар этиб тайинланди. Шу-шу, Алижон Ҳасановнинг тақдири санъат олами билан туташиб кетди.

Устоз кўрмаган шогирд минг муқомга йўргалар, деган мақолга амал қилган Алижон устоз санъаткорлар этагидан тутишга жазм қилганди. Маъмуржон Узоқов, Расулқори Мамадалиев, Жўрахон Султонов, Комилжон Отаниёзов, Ҳамроқул қори, Эрка қори сингари элимизнинг ардоқли ҳофизларини устоз деб билди.

Санъатда ўз овозига эга бўла бошлаган ёш хонанда 1957 йили Москвада бўлиб ўтган Жаҳон ёшлари ва талабалари фестивалида ҳамда 1959 йилда эса Ўзбекистон санъати ва маданияти декадасида қатнашиб, совринлар билан қайтган. Сўнг, у Тошкент консерваториясига ўқишга келди. Талабалик йилларидаёқ унга Юнус Ражабий, Дони Зокиров, Ғанижон Тошматов, Фахриддин Содиқов каби устоз санъаткорлар сабоқларидан ҳам баҳраманд бўлиш насиб этди. «Парво этиб кет», «Дадамларга салом айтинг», «Кўзларим қон йиғлади», «Жамолинг соғиниб жонон» каби қўшиқлар яратилишида устозлари билан ҳамкорлик қилди.

Олий ўқув юртини тамомлагач, шу даргоҳнинг ўзида мураббий бўлиб қолди. Сўнг, Муҳиддин қори Ёқубов номидаги Ўзбекистон Давлат филармониясига таклиф этилди. Тиниб-тинчимас Алижон ака фаол меҳнат қилиш билан бир қаторда илм бобида ҳам изланишни давом эттирди. 1972 йили Қори Ниёзий номли Педагогика илмий-тадқиқот институтига сиртдан кирди. Мақсади — санъат сирларини пухта эгаллаш билан бир қаторда ёш авлодга шу соҳада таълим бериш эди. Албатта, изланишлари ўз самарасини берди. Аввало, Педагогика фанлари номзоди, доцент, сўнг кўп ўтмай фан доктори, профессор илмий унвонларига эга бўлди.

Ўз илмини намоён этиб, ёш авлодга сабоқ бериш — ҳақиқий мураббийларга хос хислатдир. Алижон Ҳасанов санъат мактаблари учун бир қатор қўлланмалар ёзди. Зотан, «Ўзбекистон» нашриёти томонидан 1979 йилда чоп этилган «Қўшиқ бизга ҳамиша ҳамроҳ», 1989 йили нашр этилган «Санъат байрамлари ва нафосат тарбияси», «Ўқитувчи» нашриёти томонидан 1993 йилда чоп этилган «Мусиқа ва тарбия» номли рисолалар жонкуяр санъаткорнинг чинакам изланишлари самарасидир. Бу китоблар санъат мактаблари ва ўқув юртлари учун муҳим қўлланмадир.

— Айни дамларда қандай ишлар билан машғулсиз? — деб сўрадик отахон санъаткордан.

— Куй таралган вужуддан қачондир илоҳий нур ҳам таралармиш деган қадимий бир ривоятни эшитган бўлсангиз керак, — дейди Алижон Ҳасанов. — Асли аждодларимиз қонида табиблик хислати бўлган экан. Шул сабаб бўлса керак, илоҳим менга ҳам шундай бир хислат берган. Вужудимда ажиб бионур борлигини ҳис этдим. Бу борада қанчадан-қанча мутахассислар, шифокорлар билан ҳамсуҳбат бўлдим. Буни қарангки, шундай хислатга эга бўлгач, тегишли беморларни даволаб турмасам бўлмас экан. Албатта, бу иш тегишли тартиб-қоидаси билан амалга оширилмоқда. Руҳий даволаш усули билан кўплаб касалликларга даво топаяпман.

— Сир бўлмаса, даволаш масканингиз қаерда жойлашган?

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов тумани Беруний кўчаси, Б-1, 2-уйдаги стоматология поликлиникасида. Унга метронинг «Тинчлик» бекатидан чиқиб борилади.

— Санъат йўлидаги изланишлар ҳам давом этаётган бўлса керак?

— Албатта юртимиз истиқлолини мадҳ этувчи туркум қўшиқлар яратиш ҳаракатидаман. Юртимиз равнақи, элимизнинг маънавияти учун ҳамиша камарбастамиз.

Тиниб-тинчимас санъаткор Алижон Ҳасановнинг эзгу ишларига биз ҳам муваффақият тиладик.

Тўлқин УСМОН ўғли.

Internet
Дунё: энг сўнгги янгиликлар

● "Ўзбекистон қудратли давлатга айланади". Хитойнинг энг нуфузли ва марказий газеталаридан бири — "Женьминь жибао" таҳлилий мақоласини шундай деб номлади.

● Москвада Россия, Германия ва Италия ташқи ишлар вазирларининг иккинчи уч томонлама учрашуви бўлиб ўтди.

● Туркия билан Греция ўртасида икки томонлама ҳамкорлик тўғрисида битим имзоланди.

● Россия ва Белоруссия иттифоқини ташкил этиш тўғрисидаги шартнома кучга кирди.

● Колумбия Президенти А. Пастрано АҚШ Президенти Билл Клинтон билан учрашиб суҳбатлашди.

● Венгрия мудофаа вазири Янош Сабо Россиянинг "МИГ" самолётсозлик корпорацияси бош директори Николай Никитин билан учрашди. Учрашувда Венгрия армиясидаги "МИГ-29" русумли қирувчи самолётларни замонавийлаштириш масаласи муҳокама этилди.

● Москвада МДХ давлатларининг божхона хизматчилари йиғилиши бўлиб ўтди.

● Мисрда инсон ҳуқуқлари бўйича фаолият кўрсатаётган ташкилот ҳукуматнинг 14 та газетани ёпиш ҳақидаги қарорини қоралади.

● Чехия пойтахтидаги [illegible] "Прага" меҳмонхонасида яшаётган 200 дан ортиқ

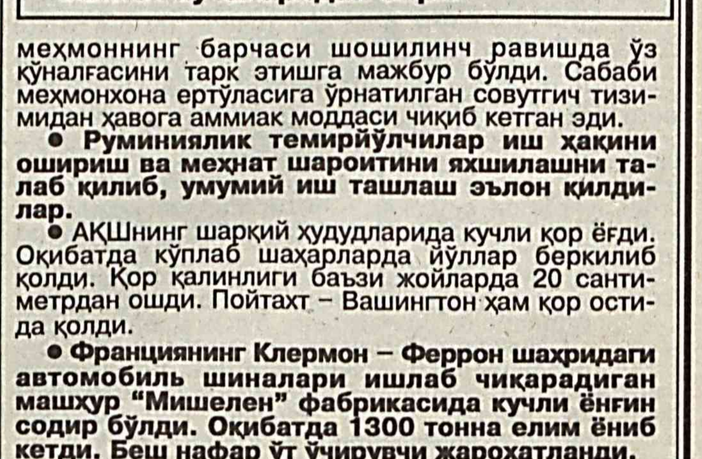

Бангкок кўчаларидан бири.

меҳмоннинг [illegible] равишда ўз қўналғасини тарк этишга мажбур бўлди. Сабаби меҳмонхона ертўласига ўрнатилган совутгич тизимидан заҳарли аммиак моддаси чиққан.

● Руминиялик темирйўлчилар иш ҳақини ошириш ва меҳнат шароитини яхшилашни талаб қилиб, умумий иш ташлаш эълон қилдилар.

● АҚШнинг шарқий ҳудудларида кучли қор ёғди. [illegible] Қор қалинлиги баъзи жойларда 20 сантиметрдан ошди. Пойтахт — Вашингтон шаҳрида ҳам [illegible]

● Франциянинг Клермон — Ферран шаҳридаги автомобиль шиналари ишлаб чиқарадиган машҳур "Мишелен" фабрикасида кучли ёнғин содир бўлди. Оқибатда 1300 тонна елим ёниб кетди. Беш нафар ўт ўчирувчи жароҳатланди.

● Венгрияда шахсий қуролларни қайтадан рўйхатга олишнинг янги таркиби ишлаб чиқилмоқда. Энди венгерларнинг кўпчилиги қуролларини яширишга ёки қуролсизланишга мажбурдирлар.

● Македонияда авиайўловчилар самолёт ҳалокатининг олдини олиб қолишди. Улар самолёт экипажининг қаттиқ маст эканини кўришиб, тегишли органларга хабар беришди. Натижада экипаж аъзолари парвоздан четлатилди.

● Исроил Президенти Эзер Вейцман мамлакатдаги баъзи бир партиялар томонидан танқид қилинаётганига қарамай, истеъфога чиқмаслигини яна бир бор маълум қилди.

● Ҳиндистоннинг Удайпур шаҳрида аёллар ўртасида ўтказилган шахмат бўйича саккизинчи Осиё чемпионати ниҳоясига етди. Унда 12 мамлакатдан 20 спортчи қатнашди. Ўзбекистон шарафини халқаро тоифадаги гроссмейстер Рена Мамедова ҳимоя қилди. У беллашувда 11 имкониятдан 7,5 балл тўплаб, учинчи ўринни эгаллади ҳамда бронза медали совриндори бўлди.

Журналист текшируви

СУД ТЕРГОВДАН НЕГА ҚОНИҚМАДИ?

Дилфузанинг қонун посбонларига илк суриштирув чоғида айтган гаплари шу бўлди: «Менинг онам жиноятчи эмас, қўйиб юборинглар. Уйда ёш укаларим ёлғиз қолган...»

Аммо қонун кўз ёши, илтижоларни инобатга олармиди. Жиноят кўчасида ушландими, энди жазога тортилиши муқаррар. Терговчининг фикри қатъий.

Самарқанд шаҳар Ички ишлар бошқармаси томонидан 24 майда ўтказилган «Қорадори операцияси» бўйича қўзғатилган жиноят ишини асослаш, исбот-далиллар тўплаш учун шу тариқа ғайрат билан киришилди. Тергов ва суриштирувлар бир неча ой давом этди. Юзлаб бет оқ қоғозлар қораланди. Ниҳоят ҳукм чиқариш навбати судга етиб келди. Суд эса...

Шу ўринда жиноят кўчасидан ушланган аёлни тергов қилишда қонун талабларига қай даражада амал қилинган деган саволларга ойдинлик киритишни лозим топдик.

Айбланувчи Нишона Нарзуллаева Навоий шаҳар Халқлар дўстлиги кўчаси 96-уйда истиқомат қилувчи беш фарзанднинг онаси. У хусусий ишлаб чиқариш фирмасида раҳбар. Умр йўлдоши автомобиль ҳалокатига учраб, нобуд бўлганидан буён катта рўзғорнинг ташвишини ёлғиз ўз зиммасига олган. Тадбиркорлик билан шуғулланиб, фарзандларини боқиб, тарбиялаш учун елиб-югурган кезлари ҳамқишлоғи Жалол Жўраев ҳузурига кириб келади. Жалол милицияда ишлаб юрганлигидан Нишона хабардор эди. Энди билсаки, ишдан қувилибди. Тирикчилик ташвишида қийналиб қолибди. Шу боис фирмага ишга қабул қилишини сўраганида йўқ дея олмади. Қолаверса, миллионлаб сўм турадиган фирманинг мол-мулки, иншоотларини аёл боши билан эплаши қийин. Ҳамқишлоғи Жалол эса ишончли одам.

Шу тариқа ҳамкорликдаги ишлар бошланиб кетди. Жалол тижорат қулф уриб яшнаши учун ҳар гал янги таклифлар топаётгани Нишонага маъқул бўлиб ишончи кучаяверади. Ҳамқишлоғига эса худди шу нарса керак эди. Энди у фирмада ва унга қарашли базада ўзини хўжайин деб ҳис эта бошлади. Кўп ўтмай базадан айрим товарлар йўқола бошлади. Нишона таътилда юрган пайтда қоровул келиб Жўраев бугун тунда икки тонна мис симни олиб кетганини маълум қилди. Директор рухсат берди, деб айтганмиш. Лекин Нишона хабарсиз эди-ку. Сўроқсиз олиб кетиб нима қиларкин? Майли, мавриди келса суриштираман. Ўшанда ҳам ишонч шубҳага йўл бермаган эди.

Кейинроқ Жалол директор опага янги таклиф билан кирди. Фирма дўконларида савдони кучайтиришимиз керак. Нақд пулга сигарета олиб келсак, дегандим. Директор орттирганларидан 470 минг сўмни Жалолга тутқазди. Аммо ойлар ўтдики, «чаққон экспедитор» сигаретани олиб келмади. Пулдан ҳам дарак йўқ. Нишона росманасига хафа бўла бошлаган эди, Жалол ялинишга тушди: «Қарзни албатта қайтараман, бир тийинни ҳам менда қолмайди...»

Лекин аллақачон ишлатиб юборилган директор опанинг пулини қайтаришни у хаёлига ҳам келтирмаганди. Шунинг учун ҳам қарздан қутулишнинг осонроқ режасини туза бошлади.

«...Нишона Нарзуллаева фирма ишини ривожлантиришда ҳамкорлик керак деганида уни Карена исмли аёл билан таништирганман. Карена эса россиялик бизнесмен Саша исмли таниши борлигини тилга олган эди. Уларни учраштириш учун 1999 йилнинг 23 майида Самарқандга бордик...»

(Ж. Жўраевнинг судда берган кўрсатмасидан).

Шу ерда Нишона Нарзуллаевага олдиндан тузоқ тайёрлаб қўйилган эди. Яъни у директор опага таништирган бизнесмен Саша аслида милиция ходими Александр Багель, Карена Вердияни эса операцияга кўмаклашувчи киши бўлиб чиқди.

Зум ўтмай директор опани 800 грамм қорадори сотишда айблаб ҳибсга олишди. Бу ёғи эса маълум.

Энди журналистик текширув давомида аниқланган айрим мулоҳазаларни баён этмоқчимиз. Хўш, Жалол Жўраев башарти қарздор бўлиб қарздан қутулишнинг осон йўли — директорни тутиб бериш режасини тузган экан, ички ишлар бошқармаси ходимлари «Қорадори операцияси»ни қонун талабларига риоя этган ҳолда пухта ўтказишдими? Гумондорни қўлга олиш чоғида холис гувоҳлар иштироки таъминландими? Ашёвий далиллар — қорадори, пул ва бармоқ излари жиноятга мос келадими?

«...Операцияни ўтказиш белгиланган Самарқанд шаҳар Сўғдиёна мавзесидаги 25-уйининг 18-хонасида 1999 йилнинг 24 майида тушдан сўнг Нарзуллаева Нишона билан учрашдим. Унга 1000 долларни санаб бермоқчи эдим. Бироқ негадир олмади. Қорадори олди-сотдиси пайтида етиб келиши керак бўлган оператив гуруҳ кечикди. Шу сабабли Нарзуллаеванинг қўлига кишан солиб иситиш қувурига боғлаб қўйдим...»

Гувоҳ Александр Багелнинг суддаги кўргазмасидан).

Эътибор беринг, «Оператив гуруҳ кечикди. Шу сабабли Нарзуллаеванинг қўлига кишан солиб иситиш қувурига боғлаб қўйдим...» деган сўзларни қонундан хабарсиз киши эмас, қонуншунос, милиция ходими таъкидлаяпти. Аммо бу ҳақда кейинроқ тўхталмоқчимиз.

Хўш, тижорат билан шуғулланиб юрган тадбиркор аёлнинг дабдурустдан қонун таъқиқлаган иш — наркобизнесга ўзини уриши бироз ғалати туюлмаяптими? У илгари ҳам қорадори олди-сотдиси билан шуғулланганими? У истиқомат қиладиган Навоий шаҳар ҳуқуқ-тартибот идоралари бу маълумотни тасдиқлай олишадими? Саволлар кўп. Бироқ...

Айбланувчининг судда берган кўргазмасида қорадори олди-сотдисида ҳеч қандай алоқаси йўқлиги, унга сохта айб қўйилганлиги таъкидланади. Навоий шаҳар ҳуқуқ тартибот органларида ҳам Нишона Нарзуллаеванинг гиёҳвандлик олди-сотдиси билан шуғулланганлиги ҳақидаги бирорта хабарни тополмайсиз. Самарқандлик қонун посбонлари эса бошқача фикрда.

Нишонанинг таъкидлашича, уни Самарқанддаги фирмадош шериги Жалол Жўраев шум ният билан бошлаб келган. Сигарета учун берган ўша 470 минг сўмни қистайвергач, Жалол қарзни Самарқандда Каренадан олиб бераман деб ишонтирган. Карена кириб-чиқиб турадиган Сўғдиёна даҳасидаги 25-уйнинг 18-хонасида эса қарз ўрнига унинг қўлига кишан солишган.

Хўш, Жалол Жўраев шу қадар хиёнатчи, нонкўр кишими? Бировни алдаб чохга қулатиш унинг табиатига хосми? Гиёҳвандлик моддаларининг олди-сотдисида унинг қўли борми? Умуман у бу таъқиқланган фаолият билан илгари ҳам шуғулланганми?

Аслида ички ишлар идорасида ишлаб турган кишининг вазифасидан бўшатилиши ва дуч келган ишга ўзини уриб кетавериши Жалолнинг ички дунёсини бироз бўлсада англатиб турибди. Демак, ишнинг аҳамияти йўқ, даромад бўлса кифоя. Милицияда ишлаб орттирган таниш-билишларини соябон қилиб тақиқланган ишлар билан шуғулланганига нима дейсиз! Мана Навоий вилоят прокуратурасидан олинган маълумот:

«1991 йил 30 июль куни тахминан соат 17.00 лар атрофида Навоий шаҳар ИИБ ходимлари томонидан фуқаро Ж. Жўраевнинг Навоий шаҳар Ғалаба кўчасидаги 123-уйининг 19-хонасида тинтув ўтказилганда 1 гр. «опий» наркотик моддаси ва 2 дона опий наркотик воситалари қолдиқлари бўлган полиэтилен қоғоз, 2 дона аптека тарозиси далилий ашё сифатида олинди. Ушбу ҳолат юзасидан Навоий шаҳар ички ишлар бўлими тергов бўлинмаси ходими В. Чиллабоев томонидан тергов ҳаракатлари олиб борилиб, жиноят ишини ҳаракатдан тўхтатиш ҳақида Ўзбекистон Республикаси ЖПК сининг 36-моддаси 1-қисми билан асоссиз қарор қабул қилинган.

Жиноят иши қўшимча тергов олиб боришлик учун Навоий шаҳар прокуратураси орқали шаҳар ИИБ тергов бўлимига юборилсин».

Навоий вилоят прокуратурасининг ички ишлар идораларида тергов ва суриштирувни назорат қилиш бўлими прокурори С. Ф. ЭЛМУРОДОВ».

Эътибор беринг, бу маълумот Нишона Нарзуллаева қорадори сотишда айбланиб Самарқанд шаҳар Сўғдиёна даҳасида қўлга олинишидан 3 йил илгари қайд этилган. Демак, гиёҳвандлик моддалари олди-сотдиси Жалол учун янгилик эмас. Шу боис нашафурушлик билан машғул деб Нишонани тутиб бериш ва бирйўла қарзлардан қутилиш ҳамда қиммати бир неча миллион сўмлик базани ўзиники қилиб олиш режаси унга тинчлик бермагани рост.

Судда Жўраев Нишонанинг қорадори олди-сотдисидан бехабар эканлигини, операция ўтказилган куни у билан Самарқандга бирга келмаганлигини айтиб кўргазма берсада, бироз ўтиб олдинма-кетин етиб келганини ва воқеа иштирокчилари билан учрашганлигини тан олди. Аниқроғи, уни Самарқандда Нишонани бошлаб бораётганини кўрган гувоҳлар кўмагида «хато»сини англаб олди. Майли, ёлғон кўргазмасидан ўзига жабр. Хўш, Нишона Нарзуллаевага нашафурушликда қўйилган айб асослими?

Юқорида самарқандлик милиция ходими Александр Багелнинг «оператив гуруҳ кечикди. Шу сабабли Нарзуллаеванинг қўлига кишан солиб иситиш қувурига боғлаб қўйдим...» деган кўргазмасига эътиборни жалб қилган эдик. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 1995 йил 27 октябрдаги 21-сонли «Гиёҳвандлик воситалари ёки психотроп моддалар билан қонунга хилоф равишда муомала қилишга оид жиноят ишлари бўйича суд амалиёти ҳақида»ги қарорининг 15-моддасида шундай дейилган: «Гиёҳвандлик воситалари ёки психотроп моддаларни қонунга хилоф равишда сотишга қарши курашни кучайтириш мақсадида уларни «назорат тариқасида сотиб олиш» амалга оширилиши мумкин. Фақат қонун талабларига қатъий риоя қилинган ҳолда, холислар иштирокида ўтказилади».

Самарқанднинг Сўғдиёна даҳасида амалга оширилган «Қорадори операциясида» эса қўпол хатоларга йўл қўйилганки, бу тадбирнинг асосли ўтказилганига шубҳа туғдиради. Биринчидан ИИБ ходимлари операцияга кечикиб келишган. Холис гувоҳ саналган Аҳмедов Шамсиддиннинг суддаги кўргазмасига биноан йўлдан ўтаётганида унга қонуний ҳуқуқларини тушунтирмасдан операцияга қатнашишини таклиф қилишган. Холис гувоҳ хонага кирганида бир аёлнинг қўлига кишан солиб қўйилгани, наркотик модда столда турганини ва уни ким олиб сотганини билмаслигини, кўрмаганлигини баён қилган. Аниқроқ қилиб айтганда, оператив гуруҳ вакили А. Багелнинг ўзи ҳам, қорадори «харидори» ҳам, тезкор ходим ҳам холис гувоҳ сифатида иш кўрган. Хонада бошқа киши бўлмаган. Шу билан фуқарони ҳибсга олиш мумкинми? Асло!

Жиноят ишини кўриб чиққан Тайлоқ туман суди юқоридаги ҳолатга кўра операция тўғри ўтказилганига аниқлик киритилиши лозим деб ҳисоблади. Бундан ташқари суд қарор олди-сотдисининг бошқа қатнашчиларининг бу ишда иштироки тўлиқ ўрганилмаган деган хулосага келди. Хусусан Нарзуллаевага нашани топиб берганликда айбланган Ёқубов Абдусалим тергов пайтида кўргазмасини бир неча марта ўзгартириб ёзишга мажбур қилинган. Аввал у қорадорини «Панжакентлик йигитдан олдим деса, сўнг томорқамда етиштирган эдим», деб кўргазма беради. Судда эса ҳар иккала кўргазмасини инкор этиб, ўзини бу ишга алоқасиз деб таъкидлади. Ахир Абдусалимнинг уйи катта йўл ёқасида жойлашган. Тўрт томони очиқ. Хуфя экин ўстирса қўшнилар, милиция хабар топмайдими? Қолаверса, у қўли гул уста. Машинка созлашдан тушадиган даромади ўзига етарли. Бу ҳолат ҳам терговда гумондорга айбни «тиркаб ёпиштириш» билан иш битмаслигини кўрсатади. Қолаверса, воқеанинг яна бир иштирокчиси — Нарзуллаеванинг куёви Муслим Раҳмонқуловни ҳам дастлаб нашафурушликда айблаб ҳибсга олишгани ва кўп ўтмай қўйиб юборишгани сирли туюлади. Тезкор гуруҳга фақат Нарзуллаева керак эдими? Суд бу ҳолат бўйича ҳам терговга аниқлик киритилишини талаб қилди.

Фақат битта фикрни хулоса ўрнида таъкидламоқчимиз, холос: ҳуқуқий давлатда қонун асосида яшашга ўрганишимиз ва қонунларни ҳурмат қилишимиз шарт. Бу барча фуқарога ва қонун «ичида юрган» қонуншуносларга ҳам бирдек тааллуқли.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ,
«Адолат»нинг ўз мухбири.

Сайёр

ҚОР ЁҒАР, ОППОҚ ҚОР...

Қор ёғади,
Ёғар қор,
Қордан оппоқ кўчалар.
Кўнгилга хуш ёқар қор,
Шамол шоҳда куй
чалар.

Осмон тўла,
Ер тўла,
Оппоқ қорнинг ўйини.
Кўмай, дейди бир йўла
Ёғин одам бўйини.

Сарваржон қор бувисин
Кутиб қолди эшикда.
Майли, қалпоқ увисин,
Қор кечади этикда...

Эҳтиром

Эртага Тошкентдаги кинематографчилар уйининг катта залида Ўзбекистон халқ артисти, юксак истеъдод соҳибаси Марьям Ёқубованинг 90 йиллик юбилейига бағишланган хотира кечаси бўлади. Кеча соат 18.00 да бошланади.

Шундай инсонлар бўладики, уларнинг ҳаёти — яшаган даври, халқ тақдирини ўзида мужассам этади. Биринчи ўзбек актрисаларидан бири Марьям Ёқубова ана шундай инсонлардан эди.

Марьям опа онадан эрта жудо бўлди, қариндошлари хонадонида сағирлик насибасини еб юрди. Осон эмасди. Уни бир ёшида уни мажбурлаб эрга бердилар.

МАРЬЯМ ОПА

Эрининг уйидаги оғир меҳнат ва хўрликлар бу чайир қизнинг иродасини синдира олмади. Марьям ўқишни, эркин ҳаётни орзу қиларди. Жабр-ситам кўрган эр хонадонидан қочиб, бир гуруҳ ўзбекистонлик ёшлар қаторида Москвага [illegible] ўқиди. Бу ерда [illegible] Б. В. Чайковский қўлида таълим олади. В. Мейерхольд [illegible].

Ватанига қайтиб келгач, республикамизнинг етакчи театрлари саҳнасида фаолият олиб борди. Ҳамза, Муқимий, Горький номли театрларда юзлаб эзгу образлар яратди. Марьям опанинг кинодаги фаолияти ҳам сермазмун. Актриса К. Ёрматов, Й. Аъзамов, Ш. Аббосов, А. Ҳамроев сингари етук режиссёрлар фильмларида унутилмас образлар яратди. Марьям Ёқубова иштирок этган «Бой ила хизматчи» (Хонзода), «Опа-сингил Раҳмоновалар» (судья), «Маҳаллада дув-дув гап» (Ойпошша), «Ўтган кунлар» (Ўзбек ойим), «Оловли йўллар» (полициячининг хотини) фильмлари айнан актрисанинг ёркин истеъдоди, юксак профессионал маҳорати, ўткир диди ва образига ижодий ёндошуви туфайли халқимиз меҳрини қозонди.

Марьям опа комедик ва драматик талқиндаги ролларни бирдай моҳирона ижро этар, қаҳрамонлари характерларига ўта нозик ва ёркин чизгилар бера оларди. Марьям опа Ёқубова радиода, телевидениеда ҳам самарали ижод этди. Минглаб болажонларимиз у айтган эртакларни тинглаб, воягa етдилар. Марьям Ёқубова яратган образлар ўзбек кино ва театр санъатининг, миллий маданиятимизнинг бебаҳо бойлигидир.

Тошкент шаҳар Шайхон-тоҳур туманидаги 40-лицей мактаб томонидан Расулов Сайдазизга берилган 212960 рақамли аттестат йўқолганлиги сабабли **БЕКОР ҚИЛИНАДИ.**

Назм

Қизлар гулдастаси

ВАТАННИ СЕВ

Онангни сев, онангдир Ватан,
Болангни сев, болангдир Ватан.
Ғамга ботсанг, у ғамхўр отанг,
Остонангдан бошланар Ватан.

Сен менга отасан, ўзингсан онам,
Бағрингда эркинман, билмагайсан ғам.
Бошимни силовчи меҳрибонимсан,
Энг меҳрибон онамсан, Ватан!

Йиғласам, кўзимда ёшимсан ўзинг,
Кулсам бир дунё қувончга айлан.
Бу дунёда топган энг улуғ сўзим
Каломим, саломим ўзингсан Ватан!

Нилуфар ОМОН,
Шовот тумани.

АЁЛ

Эй, қалбим тўридан жой олган аёл,
Огушига олсин сизни саболар.
Дарё умрида сузади хаёл,
Бу [illegible] чексиз савдолар.

Эй, қалбим тўридан жой олган аёл,
Тўмарис, Увайсий, Моҳларойим бегим,
Зулфия, Саида, Турсуной [illegible],
Момо ҳаво наслин давомчи дегим.

Эй, қалбим тўридан жой олган аёл,
Қўлингиз тебратар дунёвий бешик,
Мустақил юртимни юзидаги хол,
[illegible]

Эй, қалбим тўридан жой олган аёл,
Юрак — оҳангарабо, ёритар олам.
Меҳру нурингиздан гўё томар бол,
[illegible]

Одинахон САМИЕВА,
ҳамшира.

ОЗОД ДИЁР

Тилларим бийрондир бул замон маним,
Йўлларим равондир бул замон маним.
Истиқлол уфқидан чиқар қуёшим,
Масканим — жаҳондир, бул замон маним.

Энди дунё бўйлаб бўлярман бу кун,
Бахту саодатни ўйлярман бу кун,
Юртим, қўшиғимга куйлярман бу кун,
Тилларим бийрондир, бул замон маним.

[illegible]
[illegible]
Ватан, сенга фидо бу жону таним,
Истиқлол уфқидан чиқар қуёшим.

Ўн икки юлдузли байроғим бордир,
Ҳумоқуш, бу юртга мудом ҳумордир,
Энди у кул эмас, озод диёрдир,
Масканим — жаҳондир, бул замон маним.

Юртимнинг ардоқли бир қизиман,
Истиқлол куйчиси, шоир қизиман,
Сенсан она юртим — Ўзбекистоним,
Сенга фидо бўлсин бул садқа жоним.

Ойша ПАРДАЕВА.

А. КАРИМОВ чизган расм.

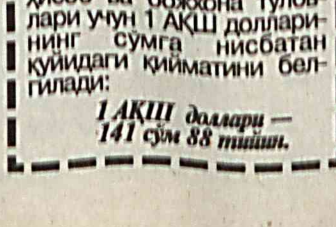

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2000 йил 25 январдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун 1 АҚШ долларининг сўмга нисбатан қуйидаги курсини белгилади:

1 АҚШ доллари — 141 сўм 88 тийин.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН!

«Конструктор» илмий-ишлаб чиқариш корхонаси жамоаси Тошкент Давлат техника университетининг ректори Тўлқин Миркомилова волидаи муҳтарамаси ФАРОҒАТ АЯнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Муносабат

МАНҚУРТЛАР

ёки ислом ниқобидаги фирқаларнинг фаолияти хусусида

(Давоми. Боши 1-бетда).

XX асрнинг иккинчи ярмига келиб дунёда улкан ўзгаришлар юз берди. Мустамлакачилик зулми остидаги кўплаб мусулмон давлатлари (Бангладеш, Покистон, Жазоир, Тунис каби мамлакатлар) озодликка чиқдилар. Тараққий этган Оврупо ва Америкадаги йирик давлатлар таъсирида мусулмон олами, шу жумладан араб мамлакатлари ички ва ташқи сиёсатида ўзгаришлар рўй бера бошладики, бу диний соҳаларда сиёсатга аралашиш, тахт учун курашларни ҳам келтириб чиқарди. Натижада исломий шиорлар остида сиёсатлашган расмий ва норасмий диний партия ва ташкилотлар пайдо бўлди. Бу партиялар араб давлатларидаги ички сиёсий вазиятга, халқнинг миллий ва озодлик ҳаракатларига, жамият тараққиётига салбий таъсир кўрсата бошлади.

Бироқ халифалик давлатини тиклаш борасида ҳеч қандай ғалабага эришолмадилар. Тўғри-да, фан-техника тараққий этган, мусулмон давлатларининг ҳар бири ўз мустақиллиги йўлидан бораётган ҳозирги кунда уларнинг жиҳод йўли билан халифаликни тиклашга даъватларини ақлан қилинган иш, деб бўлмайди.

Араб мамлакатлари раҳбарларининг ўзлари ҳам дин ниқобидаги тажовузкор ҳаракатларни қораламоқдалар. Улар фаолиятини чеклаб ёки бутунлай таъқиқлаб қўймоқдалар. Жазоир Миллий Озодлик фронти партияси раҳбари «Сиёсат билан сиёсатчилар шуғулланиши керак» деган бўлса, Ироқ ахборот вазири «Бизда дин уй ва масжид билан чегараланган, мулланинг минбардан туриб сиёсат ҳақида маъруза қилишига йўл қўйилмайди. Агар у шундай қилса жиноий жавобгарликка тортилади» деган экан.

«Хизбут таҳрир»нинг ҳам расмий фаолият кўрсатиши араб давлатларида таъқиқланган. Бу партиянинг Иорданиядаги раҳбари Шайх Аҳмад ад-Давр 1989 йили ҳукуматни эгаллашда айбланиб, қатл этилган. Партиянинг 32 аъзоси Миср Араб Республикасида суд қилиниб жазоланган.

Сурияда 1980 йил 7 июлда Сурия халқ мажлиси кенгаши томонидан қабул қилинган махсус қонунга мувофиқ «Мусулмон биродарлар» партияси таъқиб этилиб, бу партияга мансуб шахслар ўлим жазосига мубтало этиладиган бўлинди.

Жазоир ички ишлар вазирлиги 1970 йилнинг 17 мартида «Ислом қадриятлари ассоциацияси» партияси давлатга қарши очиқ кураш эълон қилгани учун унинг фаолиятини бутунлай таъқиқлади.

Миср ҳукуматининг 1977 йил 2 июлда қабул қилган қонунига кўра мамлакатда диний асосда сиёсий партиялар тузиш таъқиқланди.

Ироқда 1980 йил 31 мартда қабул қилинган қонунга мувофиқ «Ислом даъват партияси»га мансуб бўлганлар ўлим жазосига маҳкум этиладиган бўлди. Шунингдек, Туркияда ҳам «Исломий фазилат» партияси фаолияти таъқиқлаб қўйилди.

Минг афсуски, «Хизбут таҳрир» партияси не-не машаққатлар билан истиқлолни қўлга киритган бизнинг Ўзбекистонимизга ҳам кириб келди. Бу партияни ҳам юқорида таъкидлаганимиздек, бемалол бузғунчи, муқаддас динимизни обрўсизлантирувчи, ундан инсониятни бездирувчи уюшма дейиш мумкин. Негаки улар гарчи Аллоҳнинг каломию Пайғамбаримиз (с.а.в.)нинг ҳадисларини қурол қилиб олсалар ҳам амалда уларга номувофиқ, ҳатто бутунлай зид ҳаракатларга қўл урмоқдалар. Асл муддаоларига етишиш учун диндан фойдаланмоқдалар, холос. «Хизбут-таҳрир»чилар ҳатто «Мусулмонлар учун халифа сайлаш ишини бажармаслик катта гуноҳдир. Чунки бу иш исломнинг энг муҳим фарзларидан бирини бажармасликдир». «Ислом давлатисиз... ислом ҳаётини қайтадан бошлашга йўл йўқ» деган ғояни илгари сурмоқдалар. Лекин, қизиғи шундаки, юқорида номлари тилга олинган фирқаларнинг ана шу мақсадларига эришиш учун кураш йўллари ҳар хил.

Бунинг натижасида улар орасида ўзаро турли ихтилофлар келиб чиқиб турибдики, у шубҳасиз мусулмонларни бўлиниб, парчаланиб кетишига, ўзаро ички низоларнинг юзага чиқишига сабаб бўлмоқда. Бу нохуш иллатнинг келиб чиқишини олдиндан башорат қилган пайғамбаримиз (с. а. в.) «Яҳудийлар етмиш бир фирқа ва гуруҳга, насронийлар етмиш икки фирқа ва гуруҳга бўлиниб кетадилар. Мусулмон уммати эса етмиш уч тоифа фирқа ва гуруҳга бўлиниб, улардан фақат биттасигина тўғри бўлиб, қолганлари эса жаҳаннам ўтида куяжак» деганлар. Бас шундай экан ўзини мусулмон ҳисоблаган ҳар бир киши Қуръони шарифнинг «Ол-и имрон» сурасидаги «Барчангиз Аллоҳнинг арконига (Қуръонга) боғланингиз ва бўлинмангиз деган оятни пухта англаб етиши ва Оллоҳнинг шу муқаддас каломи йўлини маҳкам тутиб, турли фирқалару уюшмаларга бўлиниб кетмаслиги зарур эмасми?!.

Айниқса Ислом душманлари мусулмонлар ўртасида парокандаликни юзага келтириш, аҳли муслиму муслимат ўртасига нифоқ солиш, уларни турли гуруҳ ва тоифаларга бўлиб юбориш учун бор имкониятларини ишга солаётган бир пайтда ҳар қандай парчаланишнинг олдини олиш, ўзаро бирлик, ҳамжиҳатлик ва иттифоқликка эришиш чораларини кўриш муҳим эмасми?!.

Афсуски, бу саволларга юқорида номлари тилга олинган, ўзларини исломий фирқа (аслида ноисломий) деб атовчилардан ижобий жавоб олиш амри маҳол. Уларнинг барчалари ўз билганларидан қолмайдиган, ғаразли мақсадлари йўлида ҳар қандай фисқу фужур ишлардан, ҳатто террору суиқасдлардан ҳам қайтмайдиган ҳокимиятпарастлардир. Бош мақсадлари республикамиздаги ўтиш даври қийинчиликларидан фойдаланиб, оммани, айниқса ёш авлодни ўз томонларига оғдириб олиш эканлиги ҳеч кимга сир эмас. Бу эса ниҳоятда хавфли бўлиб, халқимизни не-не азобу уқубатлар, қурбонлар эвазига қўлга киритган истиқлолини мустаҳкамлашдек буюк ишдан чалғитишдан бўлак нарса эмас. Буни қалбида элу юртга муҳаббати, заррача бўлса-да миллий ғурури бор ҳар бир киши яхши тушунади. Шунинг учун ҳам уларнинг алдовларига ишонмайди, қармоқларига илинмайди.

Аммо, минг афсуски, дунёқараши паст, билим даражаси суст айрим ёшларимиз «Хизбут таҳрир»нинг Аллоҳ Қуръони ва Пайғамбаримиз (с. а. в.)нинг ҳадиси шарифларини ниқоб қилиб, тўқиб чиқараётган уйдирмаларига ишониб чув тушмоқдалар. Халқимизни бўлинишга, давлатимиз ва унинг раҳбарларини обрўсизлантиришга қаратилган варақа ва бошқа адабиётларни тарқатиб, гуноҳга ботмоқдалар. Масаланинг ачинарли томони шундаки, улар аслида бу ишга Аллоҳ таоло учун, унинг дини ислоi учун деб қўл урсалар-да, амалда мазкур ҳаракатлари Яратганга ҳам, унинг дини исломига ҳам мувофиқ келмаслигини тушунмайдилар ёки тушунишни хоҳламайдилар. Мусулмон киши доимо кофир мазҳаб ва норасмий фирқаларнинг барчасини ноҳақ ва нотўғри деб билади. Негаки, уларнинг исмлари ва шакллари турлича бўлса ҳам мақсадлари бирдир. Шундай экан, мусулмон одам кофир мазҳаб ва фирқаларга ҳам худди исломга қарши динсиз мазҳабларга бўлгани каби эҳтиёткор бўлмоғи лозим. Негаки мусулмон уларга адолат ва инсоф билан қарайди ва биладики, уларнинг барчасида ҳақ билан ботил, яхшилик билан ёмонлик, беҳато илоҳий ваҳий билан инсоний хатолар ва ҳавои нафс, рост билан ёлғону туҳмат, илм билан жоҳиллик ва адашув, тўғри билан хато аралашиб кетган. Табиийки, бу нарсалар Ислом ҳақиқатларига зид ва хилофдир. Мусулмон инсон бу хато жаҳолат ва ботилларни фош қилади ҳамда улардан келиб чиқадиган ёмонлик, зулм ва фасодни тушунтиради. Шу билан бирга уларнинг эгалари билан башарият фойдаси учун алоқа қилиб, ҳидоят ва бу дунёю охират яхшилигига тавфиқ тилайди.

Адашиш оқибатида кофир мазҳаб, мафкура ёки ислом ниқобидаги ноисломий фирқалардан бирортасига қўшилиб қолган ёки уларнинг ҳақиқий исломга зид фикр ва назарияларидан баъзиларига билмасдан тўғри деб ишониб юрган бўлса, зудлик билан воз кечиб, дарҳол Исломга зид нарсалардан Аллоҳга тавба қилиши зарур бўлади. Бошқа мусулмонлар эса худди муҳтарам Президентимиз каби унинг узрини қабул қилиб, шошилинч равишда ёрдам беради, ҳақ йўлга бошлайди.

Яна шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, Аллоҳ мусулмонларни бошқа диндагилар билан адолат ва инсоф юзасидан муомала қилишга буюрган. Башариятга яхшилик келтирадиган, турли офатларнинг олдини оладиган, ўзаро муносабатларни енгиллаштирадиган, одамлар устига тушган зулмни қайтарадиган ишларда ҳамкорлик қилишга амр этган. Ғайридин деб уларга жабр қилишдан, сўкиш, душманлик қилиш ёки нотўғри услублар билан тортишишдан қайтариб, тажовузкорлар ва золимларнинг душманлигини даф этишга, қайта тажовуз ва зулм қилишининг олдини олиш учун барча чораларни кўришга чақирган. Шу ўринда Пайғамбаримиз (с. а.в.)нинг «Кофирларни ҳақорат қилиб, мўминларнинг бошига улардан бирор кулфат етишига сабабчи бўлиб қолманглар» деган муборак ҳадиси шарифларини ҳам ҳамиша ёдда тутмоқлик лозим бўлади. Қолаверса, Ислом инсониятнинг миллати, жинси ёки тилига қараб камситмайдиган адолатли диндир. Унга айниқса ирқчилик ёт. Мубашшир Аҳмаднинг ёзишича, мусулмонлар Мисрни фатҳ этишаётганда Бобилиюн қалъаси олдига келиб тўхташди. Миср подшоси Муқавқис мусулмонлар билан музокара ўтказишга рағбат кўрсатди ва нима исташларини билиш учун уларга бир вафд (делегасия) жўнатди. Кейин улар ҳам вакил юборишларини сўради.

Мусулмон қўшини қўмондони Амр ибн Ос мисрликларга ўн кишилик жамоани жўнатди. Бу жамоанинг ичида Убода ибн Сомит ҳам бор бўлиб, унинг танаси қоп-қора, бўйи узун эди. Вафд Муқавқис ҳузурига кирганида Убода олдинга чиқди. Мукавқис унинг рангидан қўрқиб кетди ва «Бу қорани менинг кўзимдан йироқ қилинг. Мен билан сўзлашгани бошқа киши чиқсин», — деди. Шунда вафд аъзолари бараварига: — «Бу қора одам илмда бизнинг энг афзалимиздир. У — саййидимиз, яхшимиз ва пешвоимиздир. Албатта, биз унинг фикри ва сўзига қулоқ соламиз» — дейишди. Муқавқис бунга жавобан: «Бу қора сизларнинг афзалингиз бўлишига қандай рози бўласиз, ҳолбуки, у сиздан тубанда бўлиши лозим эди», — дейди. Улар эса бу гапга: «Асло! Гарчи унинг ранги қора бўлса-да, кўриб турганингиздек, ақл ва тафаккурда афзалимиздир. Бизнинг ичимизда қора танли одамни инкор этадиган киши йўқ!», деб кескин жавоб қилишади. Шунда Муқавқис Убодага: «Олдинга чиқ, эй қора. Менга мулойим сўзла, чунки рангингдан қўрқаман», дейди. Убода Муқавқиснинг қўрқинчини кўргач, унга шундай жавоб қилди: «Бизнинг қўшинимизда мингта қора танли бор. Улар мендан-да қорароқ...»

Мазкур воқеа исломнинг нақадар инсонпарварлигидан далолат бериб турибди. Баъзи мамлакатларда, ҳатто XX асрда ҳам ирқчилик ҳукм сураётган бир пайтда бундан XIV аср муқаддам Исломдаги ирқий тенгликка нима дейсиз? Ундан сабоқ олиш, хулоса чиқариб кўриш шу кунларда ҳам ғоят муҳим аҳамият касб этмайдими? Лекин таассуфки юртимизга суқилиб кириб хуфёна ҳаракат қилаётган «хизбут»чилар халқимизни турли гуруҳларга бўлиб, уларга нисбатан «бу кофир», «бу мусулмон эмас» каби ибораларни қўлламоқдалар. Уларнинг дунёқарашлари шу қадар торки, буни тасаввур қилиш қийин. Ўзларини ҳақиқий «хизбут»чиман, деб тушунтираётган айрим бузғунчилар на муфтий жанобларини, на ўз имомлари, на давлат раҳбарларини, ҳатто ўз ота-оналарининг насиҳатларини ҳам тан олмаётир. Энди, холис айтинг, шундай одам ўзини мусулмон деса унга ишониш мумкинми? Афсуски бундай «хизбут»чи ёшларимиз етарлича на исломий ва на дунёвий илмга эга эмаслар. Боз устига уларнинг айрим ашаддийларига амри маъруф қилиш, тушунтиришдан наф йўқ! Насиҳату маслаҳатлар сувга оққандек зое кетаверади.

Хўш, нега? Нега ўзларини мусулмонмиз, исломнинг ҳимоячиларимиз деб эълон қилган ҳорижда уя қуриб олган жангарилар мусулмон динининг дўстлик, тинчлик ва осойишталик дини эканлигини тушунмайдилар? Аксинча турли муштумзўр, миллатининг тайини йўқ келгиндилардан иборат бу жангарилар нега бизга ҳуруж қилмоқдалар?

Нега Жума Намангонийнинг гиёҳванд моддалар истеъмол қилиб жангга кирувчи қутурган тўдалари қўшни Қирғизистоннинг Боткен туманига бостириб кириб, тинч аҳолини талади, беҳуда қон тўкди? — деган саволлар қийнайди? Наҳотки улар мусулмонман деган кишиларга бу ваҳшиёна қилиқлар иснод келтиришини билишмаса?! Ахир, улар ўз хатти-ҳаракатлари билан одамларнинг ислом динига ҳавас ва эътиқодини мустаҳкамлаш ўрнига, сусайтиряптиларку! Агар «ислом дини ҳимоячи»лари шунақа бўлса, улардан юз ўгирдим» дегувчилар тобора кўпайиб бораётганини наҳотки сезишмаётган бўлишса!»

Гап шундаки, бу қонхўрлар ҳокимиятни эгаллаш, сўнг кўтир кўнгилларининг хоҳишига қараб яшаш учун халифалик давлатини тиклашни ниқоб қилиб олдилар ва бу разил ниятларига етишиш учун курашда халқларни фуқаролик урушига жалб қилиш хавфини туғдирувчи террорчилик йўлидан ҳам қайтмаяптилар. Ҳатто ўз халқлари, она юртларига қурол билан бостириб кириб, минг-минглаб бегуноҳ одамларнинг ёстиғини қуритиш режасини ҳам туздилар. Лекин бу режалари саробдан бошқа нарса эмас. Мазкур террорчилардан бир гуруҳининг Тошкент вилоятида жойлашган Янгиобод қўрғонига бостириб кирганлиги, бегуноҳ одамларнинг қонини тўкиб, жонига зомин бўлганлиги ва бу мудҳиш жиноятларига яраша жазога мубтало этилиб, йўқ қилиб юборилганлиги. фикримизнинг далилидир.

Ҳа, шахсий манфаат, ҳокимиятни қўлга олиб, шоҳона ҳаёт кечириш хом хаёли ислом ниқоби остида курашаётган террорчи ғаламислар қалбини сўқир, кўзини кўр қилиб қўйганга ўхшайди. Аксинча улар ўз атрофларига таг-тугининг тайини йўқ каллакесарларни йиғиб, она-юртларига бостириб киришни орзу қилмаган бўлур эдилар.

Шу ўринда Тожикистон Президентининг ислом ниқоби остида курашаётган халқаро террорчилардан мамлакати ҳудудини бутунлай тозалаш тўғрисидаги ҳаракатларини соғлом фикрли ҳар бир инсон қўллаб-қувватлаётганини тушуниш қийин эмас. Аслида ҳам Тожикистон ҳудудини террорчилардан бутунлай озод этишгина эмас, балки бу мараз иллатнинг урчиши мумкин бўлган барча манбаларни таг-туги билан тугатиш лозим бўлади.

«Би-би-си» радиосининг хабар беришича, Бирлашган тожик мухолифати етакчиси Саид Абдулло Нурий ва Тожикистон Фавқулодда вазиятлар вазири Мирзо Зиёев, жангари тўдаларнинг асосий қисми Афғонистоннинг Толибонлар назоратидаги ҳудудларига ўтиб кетган. Шу радионинг бошқа хабарларига кўра эса босқинчи тўдалар Тожикистон ҳудудини ҳали бутунлай тарк этмаган. Бу хабарлар нақадар тўғри-нотўғрилиги ўз йўлига. Аммо террорчи тўдалар Тожикистон ҳудудини бутунлай тарк этмаса тинчлик ва осойишталик учун хавф-хатар сақланиб қолаверади. Шунинг учун ҳам ҳар бир мамлакат ўз ҳудудидаги террорчиларни ўзи йўқотиши мақсадга мувофиқ. Бордию бу иш пайсалга солинса, тинчликпарвар Ўзбекистонимиз ҳукумати ҳудудимизнинг хавфсизлигини таъминлаш учун қатъий ва аниқ чораларни кўзлашга ҳақли ва қодирдир.

Негаки агар шундай қилинмаса халифалик давлати ниқоби билан ҳаракат қилаётган террорчилар халқимиз осойишталигига путур етказиши, ҳатто фуқаролик урушларининг келиб чиқишига (уларнинг разил муддаолари ҳам шу) сабаб бўлишлари мумкин. Илоҳим ҳеч қачон шундай бўлмасин. Зеро урушлар ичида энг бемаъни ва ваҳшиёнаси ҳам шу. Бундай урушда хоҳиш-истакдан қатъий назар ака-укага, ота болага тиғ санчиши, ўқ отиши, қон-қардошлар бир-бирларига қарши жанг қилиши табиий. Бу фожеа эса ўзаро қадр-қиймат, меҳр-оқибат ришталарининг узилишига, дину диёнатнинг сусайишига олиб келади. Бу эса сиёсий, ғоявий, ҳатто диний мухолифларимизга қўл келади.

Деярли 20 йилдан бери азият чекаётган Афғон халқининг фожеаси бунга мисол бўлади. Биродаркушлик урушида аёвсиз жанг қилаётган бу шўрлик халққа «бир-бирингнинг гўштингни еявер» қабилида иш тутиб, ажал қуроллари етказиб бериш, шу ҳисобдан ўз иқтисодий қудратини ошириб, жабрдийда халқнинг қирилиб кетишига, молиявий жиҳатдан таназзулга учрашига, шаҳар ва қишлоқларнинг, ишлаб чиқариш корхоналарининг вайрон бўлишига, халқ хўжалигининг издан чиқишига сабаб бўлаётган кучларнинг қилмишини бутун жаҳон аҳли кўриб-билиб турибди-ку! Наҳотки шундоқ ён қўшнимизнинг бошига тушган бу мусибат ўзини ислом ҳимоячилари деб атаётган ҳамюртларимизга (ҳамюрт дегани тил ҳам бормайди) сабоқ бўлмаяпти?!.

Бир ўйлаб кўринг: ўз юртига, ўз халқига ҳукмронлик қилишни нега шоҳ Бобур истамади? Ахир, буюк Ҳиндистонни забт этгач катта империянинг, қудратли армиянинг саркори эди-ку! Гап шундаки, Бобур бобомиз она юртига қўшин тортиш, жонажон халқини уруш гирдобига туширишни гуноҳи азим деб билди. Она-Ватанининг бир ҳовуч тупроғига зор бўлиб ўтиб кетса ҳам халқининг осойишталигини бузишни ўзига эп кўрмади. Лекин Ислом ниқоби остида ҳокимият учун гирром ва шармандали кураш йўлини танлаган Жума Намангоний ва унинг маслакдошлари-чи?!.

Ўз юртига қўшин тортиб она халқига тиғ кўтаришни жиҳод деб тушунган бу террорчи кимсалар мамлакатимизнинг қонуний раҳбарларига турли туҳматлар қилишдан, юртни даҳшатли уруш гирдобига тортишдан ҳам тап тортмаяптилар. Аммо билиб қўйсинлар, улар ҳеч қачон бу қабиҳ ниятларига етолмайдилар.

Агар улар, ўзлари қайта-қайта такрорлаганларидек, чинакамига ислом ҳимоячилари, дину диёнатли, юртпарвар, миллатпарвар кишилар бўлишса шунчалик тубан кетишармиди?! Юртимиздаги ўтиш даври қийинчиликлари, собиқ шўролар давридан қолган сарқит иллатларни рўкач қилиб, ҳокимиятни олиш учун эмас, ўша камчиликларни бартараф этишга кўмаклашишмасмиди?! Қолаверса кўзлари бойўғлининг кўзи каби нега энди фақат вайроналарни кўради, обод шаҳарларимизу гўзал қишлоқларимизни, юксак ривожланишни кўрмайди. Ахир, мустақиллик йилларида юртимизда қўлга киритилган буюк ютуқларни кўзи билан кўришнинг имконияти йўқ одамлар ҳам қалбан ҳис қилиб турибдилар-ку! Ғалла, нефть, мустақиллиги, енгил ва оғир машиналару, самолётлар ишлаб чиқариш кенг йўлга қўйилгани, илғор фан-техника ютуқларининг амалиётда кенг қўлланилаётганини, ҳадсиз-ҳисобсиз қурилишлару бошқа бунёдкорлик ишларини ҳатто мухолифлар ҳам эътироф этмоқдаларку!

Бу улуғвор ютуқлар шубҳасиз истиқлол шарофатидан. Элим деб, юртим деб ёниб-куйиб яшаётган фидойи кишилар меҳнатидан. Халқ манфаатларини ҳар қандай шахсий манфаатларидан устун қўювчи халқпарвар, миллатпарвар фуқароларимизнинг чеккан заҳматларию юртимизда амалга оширилаётган тўғри ва оқилона сиёсатнинг натижасидан. Лекин очиқ эътироф этиш керакки, бу бекиёс ютуқлар истиқлолимизнинг илк мевалари. Худо хоҳласа ҳали юртимиз янада обод, халқимиз тағин-да фаровон бўлиб, ривожланган мамлакатлар қаторига иншооллоҳ етгаймиз, ҳатто улардан ўтиб ҳам кетгаймиз. Зеро, иймон-эътиқодли, ўз юртига содиқ, меҳнаткаш, заҳматкаш, фидойи халқимиз ҳамма халқлардан ҳам яхши, ибратли яшашга ҳақлидир ва ўша кунларга етмоқни бизга Яратганнинг ўзи раво кўради, деб умид қиламиз.

Тўғри, ҳозирда баъзи қийинчиликлар ҳам борлигини инкор этмаймиз. Уларнинг бир қисми собиқ шўролар даври қусурларининг оқовасида бўлса, яна бир қисми ўтиш даври билан боғланган. Айрим раҳбар ва ўрта бўғин кадрлари орасига порахўрлик, тўрачилик, маҳаллийчилик, ошна-оғайнигарчилик иллатларининг мавжудлиги ҳам ҳеч кимга сир эмас. Шунингдек, раҳбарликни шахсий манфаатларини рўёбга чиқариш учун қулай имконият деб билувчилар ҳам йўқ эмас. Боз устига лоқайд, боқибеғам кимсалар ҳам учраб турибди.

Турмуш тарзимизга ҳам суқулиб кираётган иллатлар мавжуд. Ичкиликбозлик, дабдабабозлик, манманлик каби ўзлигимизга номуносиб нуқсонларга ҳозирча тўлиқ барҳам бериб улгурилганича йўқ. Баъзи аёлларимизда шарм-ҳаёнинг озлиги, айримлари ҳамон оврупоча калта-култаю тор либослардан воз кечолмаётган бўлсалар, бошқа хиллари хорижликларга тақлид қилиб ҳижобга кириб олмоқдалар.

Хўш, бу иллатларга қарши ким курашади? Юртбошимизнинг миллий қадриятларимизни тиклаш, ўзбекона турмуш тарзимизга хос яшаш ҳақидаги ўгитларига мувофиқ иш тутсак, бу нуқсонларга аллақачон барҳам берган бўлар эдик-ку, афсус, баъзи жойларда ўзбеклигимизни англашимиз ва ўзлигимизга қайтиш суст кечаяпти. «Биз ҳақиқий диндорлармиз, ислом ҳимоячиларимиз» деб жар солаётганлар эса бу ва бошқа шунга ўхшаш қусурларни рўкач қилиб, гоҳ узоқ-узоқлардан, гоҳ яқингинамизга келиб, гоҳ орамизда туриб бутун халқимизга, айниқса унинг ўзи сайлаб олган раҳбарларига тош отмоқдалар. Шу ҳам инсофданми?

Аллоҳ бизга улуғ неъмат— мустақилликни насиб этди. Юртимиз гўзал, жаннатмакон, халқимиз имонли. Биз хорижликларнинг диний эътиқодимиз, мафкурамизга путур етказадиган, ўз мамалакатларида амалга ошмаган, «бозори касод» ғояларига муҳтож эмасмиз. Негаки энг буюк дин арбоблари Имом ал-Бухорий, Баҳовуддин Нақшбанд, имом Термизий, Яссавийлар, тасаввуфнинг йирик намояндалари Алишер Навоий, Хўжа Аҳрор Валий, сўфи Оллоёр, Рабғузий ва бошқа зукколар бизнинг диёримиз ва халқимиздан чиққанликларидан фахрланамиз. Улар тутган тўғри, ҳақ йўлдан бориб, келажаги буюк мамлакатимизнинг порлоқ истиқболи учун оқил ва донишманд, «Аллоҳ қалбимизда, юрагимизда» дегувчи Президентимиз Ислом Каримов раҳнамоликларида ишлаб яшайверамиз. Кутлуғ 2000 йилни юртимиз ва халқимизга янада порлоқ, янада юксалиш йили бўлиб қолиши учун бир ёқадан бош чиқариб, бор куч-қудратимизни сафарбар этамиз. Бизнинг юртда бегона фирқаю оқимларга, ёт мафкура ва ғояларга ўрин бўлмаслиги лозим.

Мурод КАЛОНХОНОВ.

ОЛИМПИАДА САРИ ДАДИЛ ҚАДАМЛАР

Дзюдо бўйича Ўзбекистон терма жамоаси 21-22 январ кунлари Москвада ўтказиладиган халқаро турнирда иштирок этиш учун жўнаб кетди. «Туркистон-пресс» мухбири сафар олдидан жамоанинг мураббийи Рустам Тўраев билан терма жамоа олдида турган йирик халқаро мусобақаларга тайёргарлик жараёни ҳақида суҳбатлашди.

– Жамоамиз 1999 йилда Осиё биринчиликлари ва жаҳон чемпионати мусобақаларида муваффақиятли иштирок этди, – деди Рустам Тўраев. – Бу йил эса Сидней олимпиадасига бериладиган йўлланмани қўлга киритиш олдимиздаги энг асосий вазифа ҳисобланади. Шу нуфузли мусобақага тайёргарлик жараёнида бир қанча халқаро турнирларда иштирок этишни ҳам режалаштирганмиз. 21-22 январ кунлари Москвада, 11-13 феврал кунлари Франциянинг пойтахти Парижда, 26-27 феврал кунлари Германиянинг Мюнхен шаҳрида ўтказиладиган халқаро турнирлар шундай мусобақалар сирасига киради. Беллашувларда элликдан ошиқ давлат спортчилари иштирок этиши кутилмоқда. Кимки, жаҳон биринчилиги ва Осиё биринчиликларида Сидней олимпиадасига йўлланма ололмаган бўлса, албатта шу турнирларда муваффақият қозонишга ҳаракат қилади. Ўтган биринчиликлар, чемпионатлар натижасига қарайдиган бўлсак, Осиёда асосан Япония, Корея, Эрон давлатлари спортчилари биз учун асосий рақиб ҳисобланади. Европада эса асосан Франция, Германия, Австралия каби мамлакатлар курашчилари билан беллашишимизга тўғри келади.

Мусобақаларда жамоамизнинг биринчи, иккинчи таркибига кирувчи гуруҳлардан 21 киши қатнашиши мўлжалланяпти. Камол Муродов, Мансур Жумаев, Андрей Штурбабин, Михаил Соколёв, Армен Багдасаров каби спортчиларимизнинг баҳсларда муваффақият қозонишига умид қиламиз. Владимир Питаев, Сервер Миродасилов каби мураббийларимизнинг ушбу мусобақаларда иштирок этишлари уларнинг малака ошириб, тажриба алмашишларига замин бўлади деб ўйлайман.

КИКБОКСИНГ РИВОЖИ УЧУН

Пойтахтимиздаги «Янгиобод» спорт мажмуида 28-30 январ кунлари кикбоксинг бўйича болалар ва ўсмирлар ўртасида «Соғлом авлод» соврини учун республика очиқ турнири ўтказилади.

Мазкур турнирда мамлакатимиз вилоят ва шаҳарларидаги кикбоксинг спорти ривожланган клубларининг 1985-88 йилларда туғилган ёш спортчилари билан бир қаторда Марказий Осиё давлатларидан келган кикбоксингчилар ҳам 10 вазн тоифасида ғолиблик учун беллашади.

– Ушбу мусобақадан кўзланган мақсад, ўсиб келаётган ёшларимиз ўртасида бошқа спорт турлари каби кикбоксингнинг ҳам оммавийлигини тарғиб қилиш ҳамда уларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашдан иборат, – деди қўл жанги бўйича «Динамо» спорт клуби бош мураббийи Адҳам Рашидов «Туркистон-пресс» мухбирига. – Бу каби мусобақалар навқирон авлод ўртасида келгусида ўтказилажак нуфузли халқаро турнирларда юртимиз шарафини муносиб ҳимоя қиладиган кучли кикбоксингчиларни тайёрлашда муҳим аҳамият касб этади.

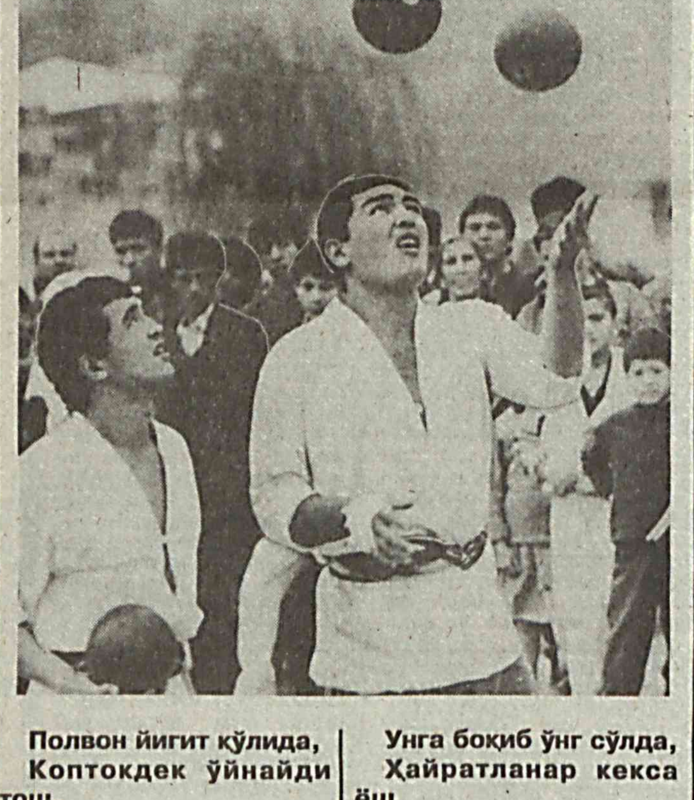

Полвон йигит қўлида,
Коптокдек ўйнайди тош.

Унга боқиб ўнг сўлда,
Ҳайратланар кекса ёш.

ТОҒА

Қува – (қадимги номи Қубо) уч минг йиллик тарихга эга. Бундан икки минг йиллар муқаддам Давон давлатининг пойтахти бўлган. Жаҳонга фалокиёт илмининг султони Аҳмад Фарғонийдек буюк олимни ҳадя этган заминнинг мамлакатда ўз ўрни ва мавқеи бор. Будда ҳайкалининг Қувадан топилганлиги далили ҳам бу ерда исломгача бўлган маданият равнақ топганлигидан гувоҳлик беради.

Олиму донишлар, эл таниган шоиру ёзувчилар, машҳур санъаткору ҳунармандлар, саҳоватда тенги йўқ савдогару тадбиркорларнинг кўпи Қувада дунёга келган.

Иброҳим КАРИМОВ. Бу номни нафақат Ўзбекистонда, балки Ҳамдўстлик мамлакатларида ҳам яхши билишарди. У юртнинг асл фарзанди эди. Дарвоқе, Қувада Иброҳим акани «тоға» деб сийлашарди. Тоға дейилса бас, ҳамма сўзсиз Иброҳим Каримов ҳақида гап кетаётганини англашади. У давр синовларида тобланиб, катта ақл-заковат, ирода ва куч қудрат эгаси бўлиб етишганди. Мурувват ва саҳийликда тенги йўқ инсон эди.

Ўн беш йиллик ижодий фаолиятим давомида республикамизда истиқомат қилаётган минглаб эл назарига тушган, раҳбарлик мартабаларининг аччиқ-чучугини тотиб кўрган, ишнинг кўзини билиб қилган тинимсиз меҳнатлари эвазига давлатманд бўлган, мурувватли ва саҳийқалб, фариштали ва омадли, хуллас тангри ёрлақаган кишилар билан мулоқотда бўлганим учун яратганга шукроналар айтаман. Иброҳим Каримов ҳақида хотира ёзишдан аввал Қувада таваллуд топган, республика журналистикасининг дарғаларидан бири, таниқли адиб, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Иброҳим Раҳим билан фикрлашсам деган ният ҳаёлимдан ўтди. Негаки, адиб ҳамюрти ҳақида ажойиб китоблар ёзган, у кишини болалик йиллари ва меҳнат фаолиятини жуда яхши билади. Элнинг назарига тушган, кўпчиликнинг дуоларини олишга муяссар бўлган, қалби покиза, диёнатли ва адолатни ҳимоя қила оладиган инсонлар ҳақида ёзаётганимда яратганнинг ўзи оғиримни енгил қиларкан. Ишларимни барориданкелтираверар экан. Нурли сиймо аксини топган Иброҳим Каримовнинг суратини олиб Матбуотчилар уйидан ташқарига чиқдим. Не кўз билан қарайки, рўпарамдан адибнинг ўзи – Иброҳим Раҳим келяпти.

– Худо деган эканмизда, Иброҳим ака. Сиз билан учрашмоқчи эдим. Ўзингиз келиб қолдингиз. Муродимиз ҳосил бўлди, – деб эҳтиром билан адибга қўл узатаман. Ёшлари саксонга бориб қолса ҳам ёшлардек тетик ва бардам. Кўзлари тўла нур-зиё. Ўзи ҳам, сўзи ҳам, нияти ҳам пок ёзувчиларнинг барчаси шундай париштали, нуроний бўлиб қарийди. Илоҳо кўз тегмасин, умрлари бунданда узоқ бўлаверсин. Табаррук ёшларига етиб юришликни бизга ҳам насиб айлаган бўлсин.

– Кейинги кунларда Иброҳим Каримов тез-тез ҳаёлимдан ўтаятувди, – дейди у кексаларга хос вазминлик билан. – У киши ҳақида ёзиш – савоб иш. Ёшлигида ота-онадан эрта етим қолиб хўб қийинчилик ва машаққатларни бошидан кечирганди, раҳматли. Нима топган бўлса, фақат тинимсиз меҳнатдан топганди. Ўзи эмас, ўзгалар яхшироқ яшаса хурсанд бўладиган ноёб хислат эгаси бўлганди. Ҳеч қачон уни бировлар ёмон демаган. Қўлида борини саховат ва мурувватга сарфларди. Саҳийликда тенги йўқ, камбағалпарвар, фидойи инсонни ҳаққига ҳар қанча достонлар битса, жилд-жилд китоблар ёзса ҳам оз. Ҳозирда анъанага айланиб кетган етимлар қўлини ҳалоллаб суннат тўйлари қилиб бериш, камбағал ва ночор, ногирон йигит-қизларнинг никоҳ тўйларини ўтказиб беришдек саховатпешаликни Иброҳим Каримов бундан ўттиз-қирқ йил аввал бошлаб берганди. Минглаб етимларга оталик қилганди. Аллоҳ у кишига кенг ва зийрак қалб, кучли хотира ва зеҳн ато этган эди...

Устоз адибнинг ҳаёжонли сўзлари юрагимни титратиб юборди.

Вақт бешафқат. Бешафқатлиги ҳам етмаганидек тез ўтганини айтмайсизми? Тақдири азал шу эканда, не-не улуғлар ҳам бу фоний дунёдан у боқий дунёга сафарга кетдилар. Яқиндагина ўлим Иброҳим Каримовни етмиш икки ёшида орамиздан олиб кетган эди. Шунга ҳам бир йил бўлибди. Зурриётлари — фарзанду набиралари, шогирду меҳрибонлари бир йил уни соғиниб яшадилар. Ҳақларига фотиҳаи дуолар қилиб, Аллоҳдан охиратларини обод айлашини, жаннат аҳлидан қилишлигини сўрайдилар. Руҳини зиёрат қиладилар, қабрига гуллар элтадилар. Кўзларига соғинч ва алам ёшлари келади.

Йилларни учқур отларга қиёслаганлар ҳақ экан. Ҳа умрлар ўтаверади, аммо яхшилар ёди қалбларда муҳрланиб қолаверади. Иброҳим Каримовни Фарғона водийсидаги улкан қурилишларнинг ташкилотчиси ва ҳомийси деб эслашади. Дарҳақиқат, у бунёд этган биноларни санаб саноғига ета олмайсиз. Қуванинг ўзида қандолат ва мебель фабрикалари, бозорлар, савдо дўконларининг бунёд этилиши ҳам унинг сайи-ҳаракатлари самараси бўлганди.

Ёдимда, 1994 йил 6 октябрда муҳтарам Президентимиз Ислом Каримов Фарғона водийсига қилган сафари чоғида Қува қандолат фабрикаси цехларини айланиб жуда хурсанд бўлиб кетган эдилар. Ўшанда, тоғага раҳмат айтиб, «ҳали сиз яна кўп савобли ишларни бажаришга қодирсиз, Урайимжон ака (Иброҳимжон акани юртбошимиз Урайимжон ака дер эди) йигитлардек бардам бўлинг» деганларида у қанчалар қувонганини тасаввур ҳам этиш қийин.

У бойми-гадоми, етимми-есирми барчага баробар муносабатда бўларди. Одамларнинг қувончига ҳам, ташвишига ҳам доимо шерик, ҳамдард эди. Қуваликларнинг кўпчилиги ўғил уйлантирмоқчи бўлса, кимнинг қизини олсак экан деб унинг ҳузурига маслаҳатга келарди. Қизларига совчи келса, ундан изн сўрашарди. У бош қўшган оилалар бахтиёр бўларди.

Ўзбекистонни севишни, она юрт тупроғини, одамларини азиз бўлишни, мустақиллик Аллоҳнинг бизларга кўрсатган беқиёс иноятиэканини доимо суҳбатдошига қайта-қайта уқтирарди. Иймонли ва эътиқодли бўлишга ундарди. Ислом Каримовни чин дилидан яхши кўриб, ўта ҳурмат қиларди. Юртбошимизни донишмандлигига қойил қоларди. «Ислом Каримовдек доно раҳбарни Оллоҳ бизга юз йилда бир беради. Унга содиқ бўлайлик. Унинг деганларига амал қилсак, Ўзбекистонимизнинг келажаги буюк бўлиши муқаррар» деб қайта-қайта такрорларди. Ҳар гал юртбошимиз Фарғонага ташриф буюрганларида Иброҳим ака унга пешвоз чиқарди. Қўлимизда Президентимизнинг Иброҳим Каримов вафоти муносабати билан ёзган таъзиянома мактуби:

Хотира — қалбдаги ҳайкалдир

«Иброҳим Каримовлар оиласига.

Бирородаримиз Иброҳим ака вафот этганлигини эшитиб қаттиқ изтироб чекдим. Инсондан бу дунёда яхши иш, яхши ном, қобил фарзандлар қолади. Иброҳим Каримов шундай инсон эди.

Ҳамдардлигимни қабул қилгайсизлар. Биродаримизнинг охиратлари обод, жойлари жаннатда бўлсин!

Иброҳим аканинг чироғини ёқиб ўтирган сиз азизларга сабр-тоқат тилайман».

Ҳа, яхшиларга ҳамдард бўлишни юртбошимиздан ўрганайлик.

Бугун Иброҳим аканинг фарзандлари бу дардли мактубни кўзларига суртиб йиғлайдилар...

Иброҳим ота Каримовнинг инсоний фазилатлари ҳақида қанча кўп ёзсак ҳам поёнига етолмаймиз. Устозларини отадек азиз билиб дилдан ҳурматлар эди. Шогирдларига меҳрибон, ҳеч қачон уларни ноҳақ бурни қонашига йўл қўймасди. Тўғри ва ҳалол ишлашга ўргатарди. Яхши ишни ўз вақтида рағбатлантирарди. Ўз нафсини ўйлаган ёки қўли эгри одам у билан бир кун ҳам ишлай олмасди. Ўзи жуда кўп ишларди. Дангасаларни ёқтирмасди. Билмай хатога йўл қўйганларга кечиримли ҳам эди. Чақимчиларни ёмон кўрарди.

Пайғамбарлар авлодлари – тўразодаларга ҳурмат эҳтиром билан муносабатда бўларди. Яхши одамлар қадр топса у киши учун байрам бўларди. Исломий билимларни мукаммал биларди. Доим ҳадисларни ўқирди. Садоқатли шогирдларидан бири, туман нефть маҳсулотлари билан таъминлаш корхонаси раҳбари Ҳурматилло ака Ҳакимов ҳузуридамиз:

– Иброҳим Каримовдек инсонга шогирд бўлганлигимдан минг марта розиман, – дейди Ҳурматилло ака. – Саҳийликда беқиёс, эҳсони кучли эди. Санъатни севарди. Тарихий китобларни жуда кўп ўқиганлиги учун донишмандларга хос фикр юритарди. Етимларга меҳрибонлигининг ўзи биз учун мактаб. Ёзувчи ва шоирларнинг қадрқимматини жойига қўярди. Ўзи ҳам шеърлар ёзарди.

Ҳурматилло ака бир дақиқа тин олади-да, умрбод ногиронликда ётиб, ажойиб шеърлар ёзган, халқига ўлмас сатрлар қолдирган шоир акаси, раҳматли Шокиржон Ҳакимий билан устозининг ижодий мулоқотларини ёдга олади. Илоҳо, ҳар иккисининг ётган жойлари нурларга тўлсин.

Ҳа, Иброҳим аканинг ҳам ёшлигидан оёғи ногирон эди. Бир қўлида хассага таяниб юриб, тўрт мучали соғ одамлардан минг чандон катта ишларни рўёбга чиқара олди. Инсоннинг жисми эмас, ақл-заковати нелларга қодирлигини кўрсатиб кетди. Оллоҳ унга ноёб куч-қувват ато этганди. Ишлаб чарчамасди. Бирор марта ногиронлигидан нолиганини ҳеч ким эслай олмайди. Мен ҳаммадан кўп ишлаб куйдим ҳам демаган. Бойлик тўплаб, қават-қават шоҳона уйлар ҳам қурмади. Баъзилардек ясаниб тусанишни ҳам суявермасди. Аммо, дўпписини доимо тоза – худди янгидек киярди. Оқ кўйлагининг ёқасида гард бўлмасди. Умрининг оҳиригача соҳибқирон Амир Темурнинг кам де, кам е, кам ухла деган пурҳикмат ўгитларига амал қилди.

Ўшанда бутун Ўзбекистонда ҳадисшунослар султони Имом Бухорий, фалакиёт илмининг доноси Аҳмад Фарғоний юбилей маракаларига тайёргарлик ишлари авжига чиққанди. Қуванинг марказидаги «Шаҳристон» ёдгорлик мажмуини бунёд этиш ишларига Фарғона вилоятининг деярли барча қурилиш ташкилотлари жалб қилинганди. Бу қурилишда ҳам Иброҳим аканинг муносиб ўрни бор.

Кутилмаганда кучли ёмғир ва Фарғона каналини тошиши оқибатида туманнинг Мусожон Шербўтаев номли жамоа хўжалигида жойлашган экин майдонлари ва бир қанча хонадонларни сел олиб кетади. Уйлар яшашга яроқсиз ҳолга келиб, кўплаб кишилар бошпанасиз қолганди. Қишлоқ хўжалиги экинлари, боғлар нобуд бўлганди.

Сел оқибатларини тугатиш штаби жамоа хўжалиги маъмурияти биноси жойлашганди. Бинога кираверишда стол-стул қўйиб олиб Иброҳим ака ўтирарди. У «Қуваликлар матонатли кишилар, сел оқибатлари тез кунларда тугатилади, одамларга янги уйлар қуриб берамиз. Табиатнинг синовларига дош беришга қодирмиз. Худога минг қатла шукурки, одамлар қурбон бўлмади».

Ҳа, Иброҳим ака ҳар қандай мусибат бўлса ҳам умидсизликка тушмас эди. Доимо одамларга руҳан мадад берарди. Сел олган маҳаллаларга бугун бир келинг, янги уй-жойлар, текис кўчалар бунёд этилган.

Иброҳим аканинг ўзига хос одати бор эди. Қуванинг қаерида бирор қурилиш бошланса шу жойга бориб стол-стул қўйиб ўтириб оларди. Илоҳий нафаси борлиги учунми, у борган жойга файз-тароват кирарди. Ишлар юришиб кетаверарди. Ўзи ҳам «биз дуо қилиб турамиз, сизлар ишлайверинг, барака топасиз» дер эди.

Ўттиз икки йил туман матлубот жамиятига узлуксиз раҳбарлик қилишнинг ўзи бўладими. Савдонинг машаққатларию азобларини бу соҳада ишлаганлар билади, холос.

Тоғага ўхшаган жиян элда обрў топаверади. Бизнингча, Иброҳим акани «тоға» деб аталиши ҳам жиянларининг у кишига бўлган ҳурматларини рамзий маъноси бўлса керак. Тоғанинг ихлоси тушган жиянларидан бири Муродилжон Ҳайдаров. Устозига садоқат бобида тенгги йўқ. Инсофли ва диёнатли, тўғрисўз ва қатъиятли, камбағалпарвар ва мурувватли инсон. Устози – тоғасининг изминдан бориб кам бўлаётгани йўқ. Шу кунларда у туман «Матлуботсавдо» ҳиссадорлик жамияти бошқарувининг раиси бўлиб ишлаб келаётир. Халқнинг турмуши фаровон, дастурхони тўкин-сочин, фарзандлари бахтиёр, ризқлари улуғ бўлиши учун бажонидил хизмат қилаётир. Одамлар меҳрини қозонган, уларнинг хизматига ҳамиша мунтазир, ҳозиру нозир раҳбар Муродилжон Ҳайдаровни эл-юрт Олий Мажлис депутатлигига сайлади.

Ота-она дуосини олган фарзанд ҳеч қачон хор бўлмайди. Иброҳим Каримовнинг фарзандлари ҳам ота дуосини олган. Зурриётини покиза сақлаб, оқил бўлиб етишдилар. Фарзандларидан бири Қува нон комбинати директори ўринбосари Таваккалбек Каримов билан узоқ суҳбатлашдик. Отасини шу қадар севадиган, уни ардоқлайдиган, падари бузруквори васиятларини амалга оширишни ўзининг келажаги деб биладиган фарзанд билан мулоқотда бўлганлигимдан севиндим.

– Отагинам дўстларини ва устозларини, шогирдларини, фарзандларини бирдек кўрардилар, – дейди Таваккалбек. – Сир сақлашни биларди. Ҳасрат-дардини ҳеч кимга айтиб нола қилмасди. Ҳаммага худо йўлида яхшилик қиларди. Ҳеч кутилмаган воқеаликларни кутиб яшарди, воқеа содир бўлса жуда қувонарди. Маънавиятни доим моддий бойликдан устун биларди. Яқинларни йўқлаб туришни қанда қилмас эди ва бизга ҳам буюрарди. Отамнинг хислатлари акажоним Тўланбойда бор. Ишқилиб бахтимизга отам ўрнига қолган акам соғ-саломат юрсин. Ҳали биз отам изидан бориб кўп хайрли ишларни амалга оширишга аҳд қилганмиз.

Иброҳим Каримов ҳақида яна узоқ ёзиш мумкин. Иброҳим Каримов тириклигидаёқ ўзига абадий ҳайкал қўйган азиз-мўътабар инсон эди. Унинг номи барҳаёт. Ҳали унга фарғоналиклар ҳайкаллар ўрнатадилар. Улуғ номини абадийлаштирадилар.

Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ,
«Адолат»нинг махсус мухбири.

«2000 йил — Соғлом авлод йили

ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ – ФАОЛИЯТ МЕЗОНИ

Тошкент вилояти ёқилғи-энергетика, геология ва кимё саноати ходимлари касаба уюшмаси қўмитасининг Ангрен ҳудудида жойлашган тармоқ корхона ва ташкилотлари касаба уюшмалари қўмиталари раислари ҳамда ҳисобчилари иштирокида ўқув-семинар ўтказилди.

— Семинарда меҳнаткашларнинг ижтимоий ҳимоясини кучайтириш асосий масалалар қаторидан ўрин олди, — деди Тошкент вилояти ёқилғи-энергетика, геология ва кимё саноати ходимлари касаба уюшмаси қўмитаси раиси Мавжудахон Халилова. — Шунингдек, ўқув семинарида тармоқ корхоналарида 1999 йилги «Жамоа шартномалари»нинг бажарилиши якунларини кўриб чиққан ҳолда уни жорий йил учун янгидан қабул қилиш юзасидан олиб борилаётган ишлар хусусида фикрлашиб олинди. «Соғлом авлод йили»да меҳнаткашларнинг фарзандларини соғломлаштиришни яхши йўлга қўйиш, ижтимоий ҳимояни кучайтириш ҳам фаолиятимизнинг мезони қилиб белгиланди.

Ўқув семинарида «Аммофос» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Тоғ-техника асбоб-ускуналарини таъмирлаш корхонаси, Ангрен иссиқлик энергияси станцияси, Ангрен кўмир қурилиши корхонаси каби ташкилотлар вакилларининг ижтимоий ҳимоя борасидаги эътиборга молиқ тажрибалари билан ўртоқлашилди.

БАХТЛИ КЕЛАЖАК

Зарбдор тумани Маданият бўлими аҳоли орасида маънавий-маърифий ишлар тарғиботи юзасидан ташкил этиладиган амалий тадбирларга алоҳида эътибор бермоқда. Хусусан, маданият бўлими «Соғлом авлод йили»га бағишланган ўз амалий дастурини тузди.

Дастурга мувофиқ яқинда Зарбдор туманинг марказида жойлашган Маданият саройида «Соғлом авлод — бахтли авлод» тадбири ўтказилди. Болалар тарбияси, уларнинг жисмоний ва маънавий баркамоллиги мавзусига бағишланган ушбу тадбирда тумандаги мактаб жамоалари, тиббиёт ходимлари, ота-оналар иштирок этишди.

Тадбир ниҳоясида маданият уйи қошида фаолият кўрсатаётган бадиий ҳаваскорлик дасталарининг чиқишлари бўлди.

— Бу хилдаги маърифий-маънавий тадбирлар улғаяётган ёш авлоднинг одоб-аҳлоқи, ижобий сифатлари, инсоний фазилатлари ривожида муҳим ўрин тутади, — дейди зарбдорлик тадбиркор аёл Осиё Анорбоева.

Шу кунларда маданият уйининг бадиий ҳаваскорлик дасталари меҳнаткашларнинг мазмунли ҳордиқ чиқаришларини ташкил қилиш учун янги дастурлар тайёрлашмоқда.

«Туркистон-пресс»

ЭЛЧИНИНГ ТУҲФАСИ

Миср Араб Республикасининг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси, доктор Мамдуҳ Шавқий Мисрнинг Мустақил давлатлар ҳамдўстлигидаги мамлакатлар билан техникавий ҳамкорлик жамғармаси томонидан тақдим этилган китоблар мажмуини Ўзбекистондаги бир қатор университетларга тортиқ этди.

Бу китоблар орасида араб тилини ўрганиш учун керакли тил қоидаларини ўзида жамлаган китоблар, энциклопедик асарлар, араб адабиёти тарихи, арабларнинг роман, қисса, ҳикоя ва бошқа жанрлардаги ижоди тарихига оид манбалар ҳамда «Халқ амалий санъати XXI асрда» деб номланган энциклопедия, Имом Ал-Бухорийнинг «Саҳиҳ Ал-Бухорий» ҳадислар тўпламлари ва бошқа муҳим манбалар бор. Китоблар Самарқанд ва Наманган Давлат университетлари ҳамда Тошкент Давлат жаҳон тиллари университетларида фаолият кўрсатаётган араб тилини ўқитиш марказларига совға сифатида ҳадя этилди.

Яна шуни айтиш лозимки, Ўзбекистонда Наврўзи олам тантаналари нишонланадиган кунларда Бухоро Давлат университетида ҳам араб тили ўқитиш марказини очиш мўлжалланмоқда. Айни чоғда Савдо халқаро арбитражининг Қоҳира бўлими ҳам Тошкент Давлат юридик институтига умумий ва халқаро ҳуқуқ, савдо-сотиқ борасидаги қонунлар, савдо арбитражи ҳамда юриспруденциянинг бошқа соҳаларига оид адабиётлар, амалий қўлланмалар тортиқ қилди. Бундан сал олдин Савдо халқаро арбитражининг Қоҳира бўлими ўзбекистонлик 20 нафар ҳуқуқшунос мутахассисни шу соҳа бўйича ўтказиладиган ўқув машғулотларига таклиф этган, натижада Ўзбекистон вакиллари Савдо халқаро арбитражи билан боғлиқ қонун ва меъёрий ҳужжатлар билан танишиб, ўзаро тажриба алмашиб қайтишган эди.

Рустам ДОСТОН,
«Адолат» мухбири.

Ҳукамолар айтишадики:

«Ҳар қандай ишда шошилмоқлик шайтондандир. Фақат бешта хусусда шошилиш раҳмонийдир: меҳмоннинг олдига таом қўймоқ; ўликни кафанлаб, манзилига элтмоқ; қизни узатмоқ; қарзни адо этмоқ; гуноҳга тавба қилмоқ».

Шоҳмот оламида

ҒОЛИБНИНГ «КАМТАР»ЛИГИ

1875 йилда бўлган матчда Паульсенни йирик ҳисобда (10-1=3) мағлубиятга учратган ёш Морфидан ўзи ва рақиби ўйини ўртасида қандай фарқ борлигини сўраганларида у бундай жавоб берди: «Паульсенда кўрмай қолиш умуман учрамайди, менда эса бу ҳол тез-тез содир бўлиб туради».

ДОНО МАСЛАҲАТ

Итальян публицисти Ш. Верчи ўзининг «Шахмат тўғрисидаги хатлар»ида (Неаполь, 1757 йил) ўқувчиларга қуйидаги сўзлар билан мурожаат этди: «Партияни ютқазганингиздан кейин ғазабланишга ҳаракат қилманг. Башарти рақибингизни ютолмаган бўлсангиз, ўз ҳаяжонингизни босишга ҳаракат қилинг».

ОЛДИНДАН МЎЛЖАЛЛАНГАН ҒАЛАБА

Америкалик журналист ва шоҳмотчи Альфред Эмери (1865-1943) нинг ёзишича, йигирма икки яшар Дильсберининг Гастингсдаги йирик мусобақада (1895 й.) ғалаба қозониши ўзидан бошқа ҳамма учун кутилмаган ҳодиса бўлди. Эмери турнир бошланишидан аввал ёш ватандошидан нима учун оддий меҳмонхонага жойлашганини, мусобақа қатнашчилари билан бирга яшамаётганини сўраганида, у бундай жавоб берди: «Ақлимни пешлаб олишим учун менга тинчлик ва хотиржамлик керак. Мазкур турнирда ғалаба қозонишга қатъий аҳд қилганман».

ШОҲМОТГА ЭЪТИБОР

Англиянинг «Норич Меркьюри» газетаси 1907 йилда доимий шоҳмот рубрикаларига эга даврий нашрларнинг тўла бўлмаган рўйхатини эълон қилди. Унда келтирилган 1300 номдаги нашрнинг 387 таси Буюк Британияга, 444 таси Европа мамлакатларига (жумладан 120 таси Германияга), 428 таси Америка давлатларига, 74 таси Австралияга тўғри келарди.

Анвар ИНОҚОВ,
журналист, шоҳмот бўйича спорт усталигига номзод.

АДОЛАТ
Муассис: Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши ва «Адолат» газетаси ижодий жамоаси.

Бош муҳаррир: Тўхтамурод ТОШЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Турғунпўлат ДАМИНОВ, Абдували ҒУЛОММАҲМУДОВ, Улуғбек ДОНИЁРОВ, Анвар ЖЎРАБОЕВ, Акмал ҚОСИМОВ, Тўхтамурод ЖЎРАЕВ, Рустам АҲМАДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Акбаржўҳа РАҲИМОВ, Кармиҳон РИХСИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Равшан ҲАЙДАРОВ, Мурод ҚАЛОНХОНОВ, Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ.

Мулоқот учун телефонлар: Қабулхона — 133-41-89. Котибият — 136-55-64. Эълонлар бўлими: 136-55-96.
Навбатчи — Саъдиддин САЙДИСЛОМОВ.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 140. Буюртма Г— 038, ҳажми—2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Газета IBM компьютерида терилди.

Мақолада келтирилган факт ва рақамлар учун фақат муаллифлар жавоб берадилар. Қўлёзмалар муаллифларга қайтарилмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди 20.30.

МАНЗИЛИМИЗ: 700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси-32.